

Seniorer i Norge

OLE SANDVIK

ELISABETH LØYLAND OMHOLT

INGEBORG KOOL

ELISABETH RØNNING

Seniorer i Norge: Arbeid og pensjon

OLE SANDVIK

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Agenda

Forskjeller innad i seniorbefolkningen 55 år og eldre

Utvikling i andelen seniorer i jobb (2015–2023)

Kombinasjon av arbeid og pensjon

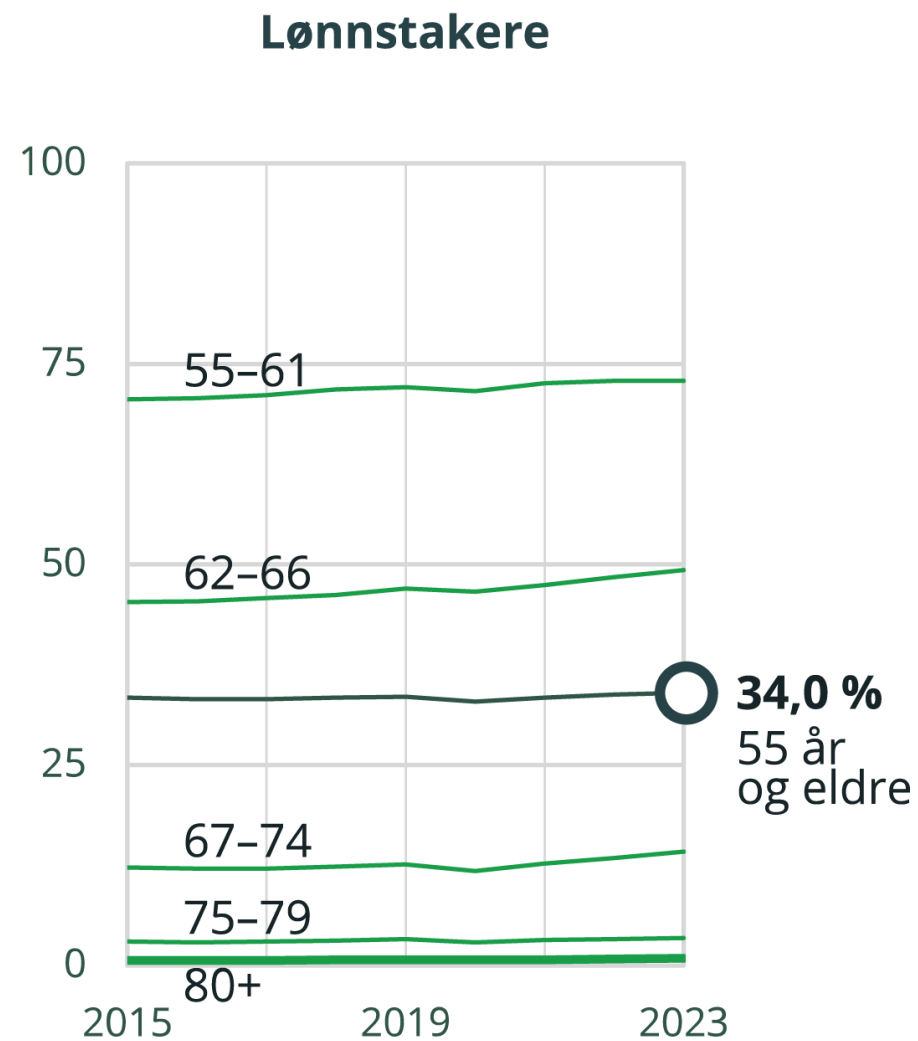
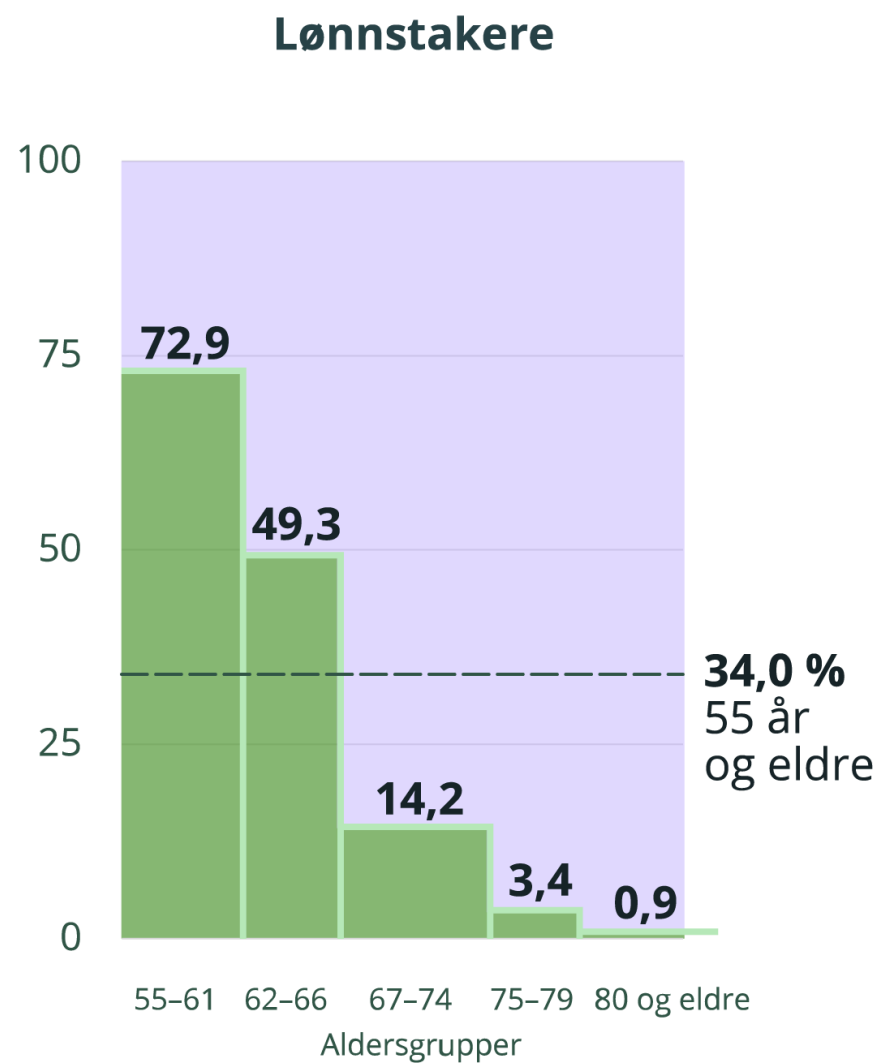
Hva er de viktigste grunnene til at personer *fortsetter* å jobbe?

Hva er de viktigste grunnene til at personer *slutter* å jobbe?

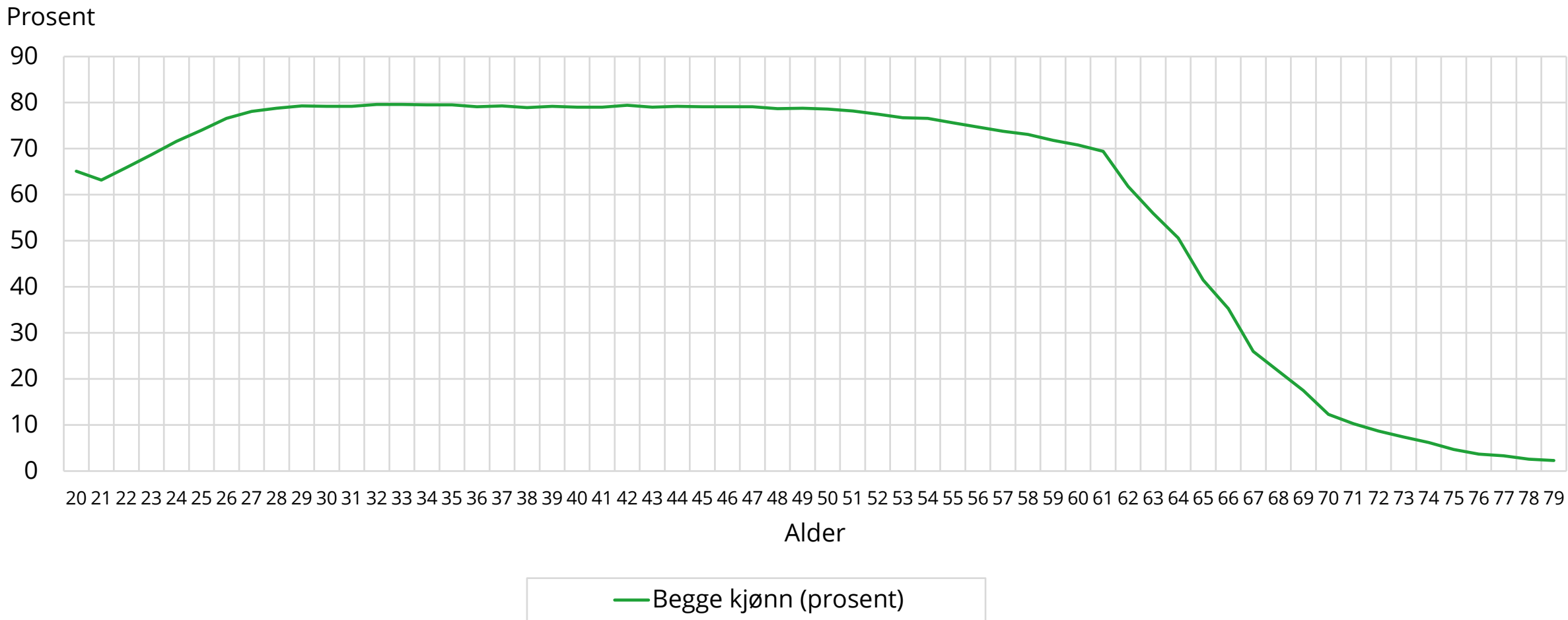
Seniorer i arbeid

I prosent av befolkningen i samme aldersgruppe. 4. kvartal 2023 og 2015–2023

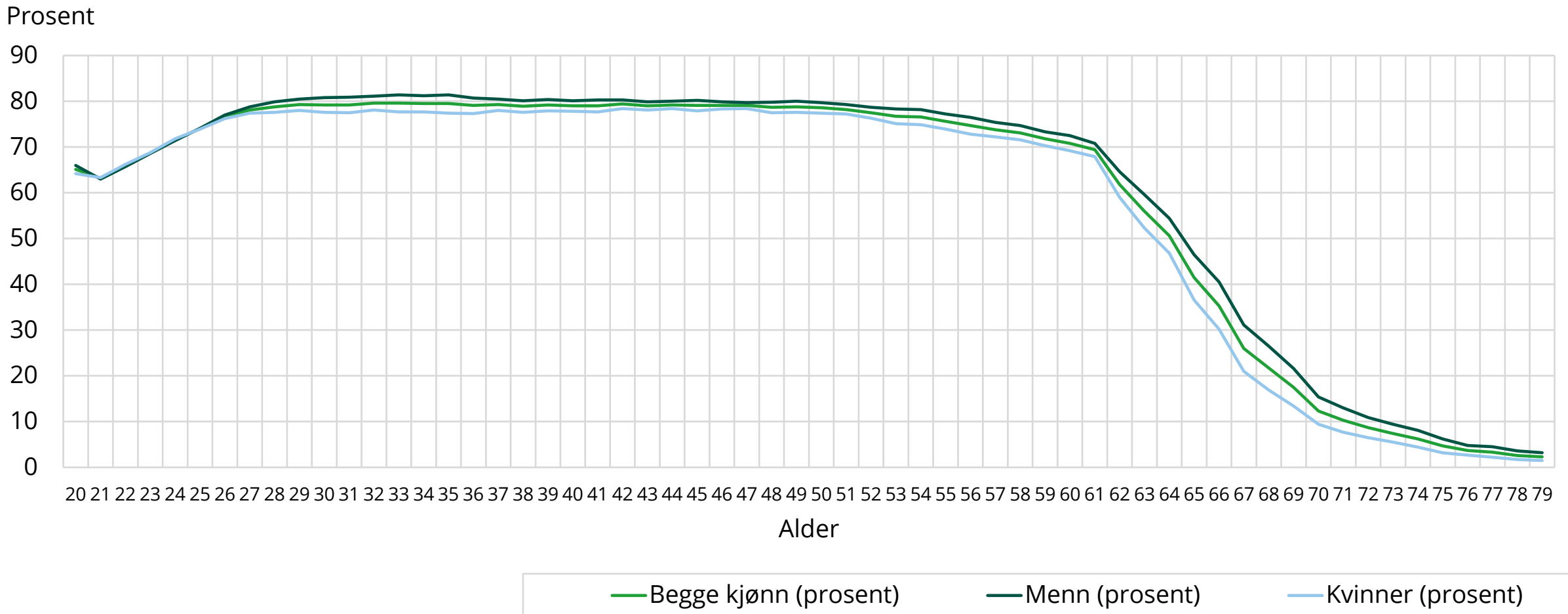
Lønnstakere etter alder og kjønn

Prosent av befolkningen i samme ettårige aldersgruppe og kjønnsforskjell oppgitt i prosentpoeng.
Bosatte 20–79 år. 4. kvartal 2023

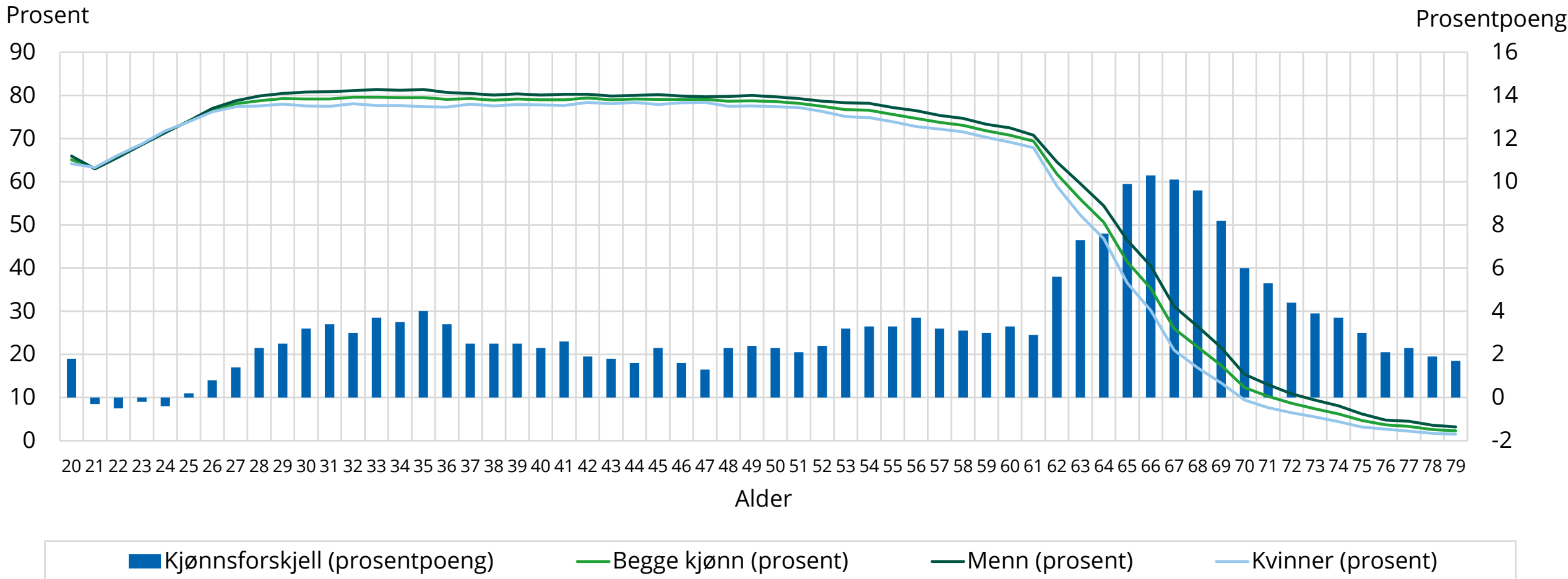
Lønnstakere etter alder og kjønn

Prosent av befolkningen i samme ettårige aldersgruppe og kjønnsforskjell oppgitt i prosentpoeng.
Bosatte 20–79 år. 4. kvartal 2023

Lønnstakere etter alder og kjønn

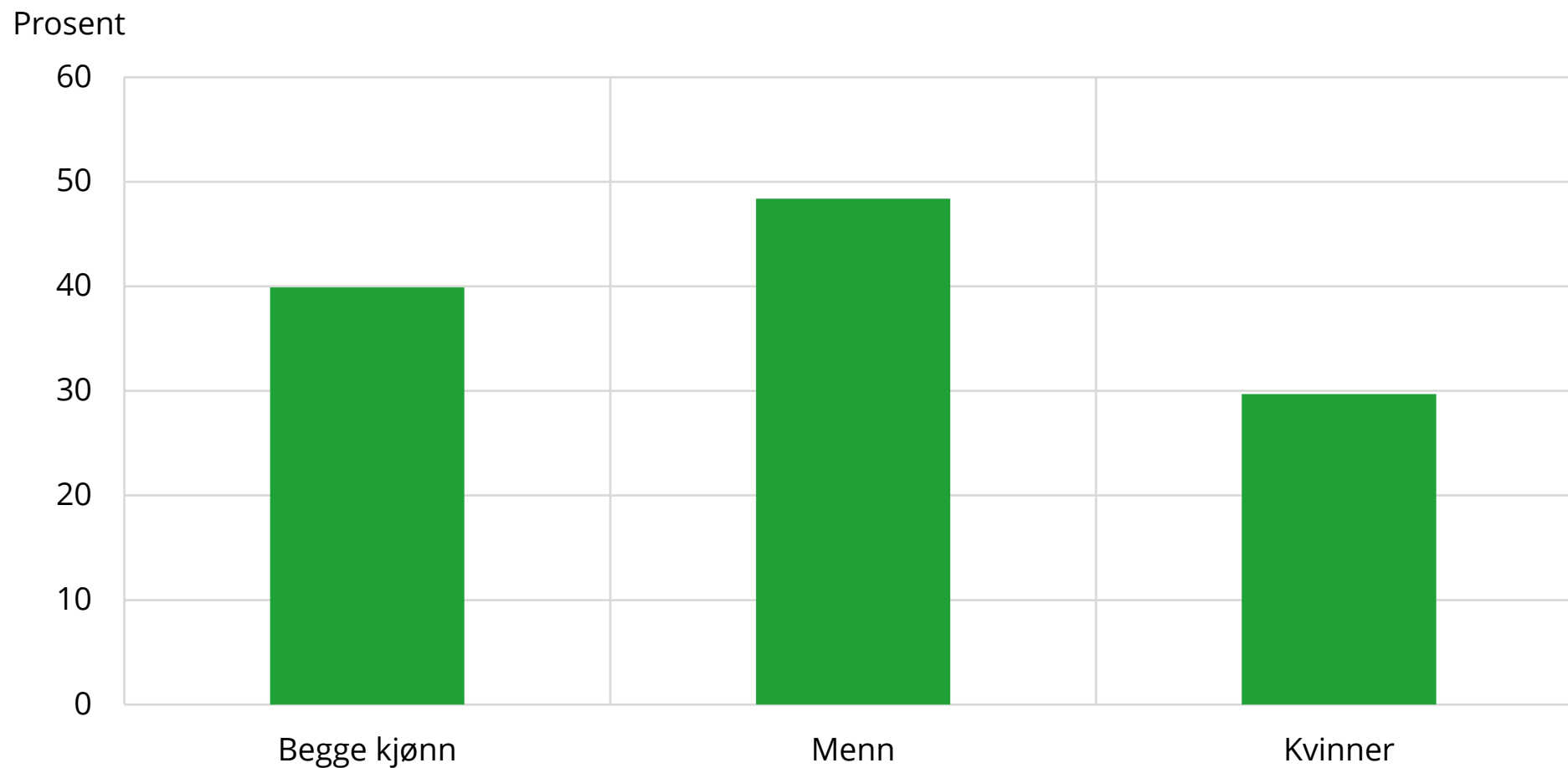
Prosent av befolkningen i samme ettårige aldersgruppe og kjønnsforskjell oppgitt i prosentpoeng.
Bosatte 20–79 år. 4. kvartal 2023

Kilde: Antall arbeidsforhold og lønn, Statistisk sentralbyrå

Lønnstakere 62–66 år som kombinerer jobb med AFP og/eller alderspensjon

Etter kjønn. 4. kvartal 2023

Hvorfor kombinerer noen jobb med pensjon?

Personer 62–74 år som var minst 62 år ved første uttak av pensjon. 2023

396 000
var i arbeid
før første uttak
av pensjon

Hvorfor kombinerer noen jobb med pensjon?

Personer 62–74 år som var minst 62 år ved første uttak av pensjon. 2023. Etter kjønn

183 000 kvinner

213 000 menn

Oppsummering

- FORSKJELLER
 - Store forskjeller innad i seniorbefolkningen.
 - Tydelige nedganger i andelen i jobb ved 62 og 67 år (pensjonsalder).
- UTVIKLING
 - Jevn økning i andelen i jobb i begge aldersgruppene 55–61 og 62–66 år.
 - Stabilt, men så økning i 2022 og 2023 i aldersgruppen 67–74 år.
- REFORM
 - Pensjonsreformen i 2011 hadde som formål at folk skulle stå lengre i arbeid.
- MOTIVASJON
 - Å like å jobbe er hovedgrunnen til at personer fortsetter å jobbe mens de tar ut pensjon.

Seniorer i Norge: Inntekt og formue

ELISABETH LØYLAND OMHOLT

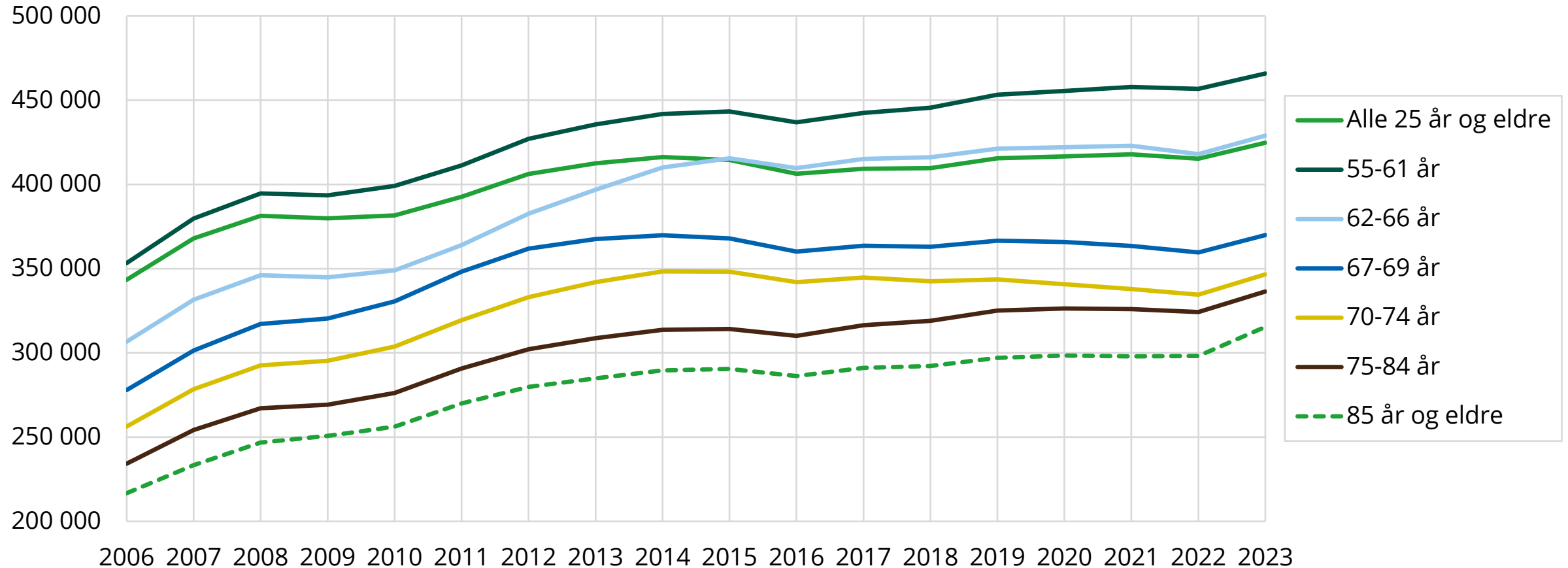

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Median inntekt etter skatt for personer

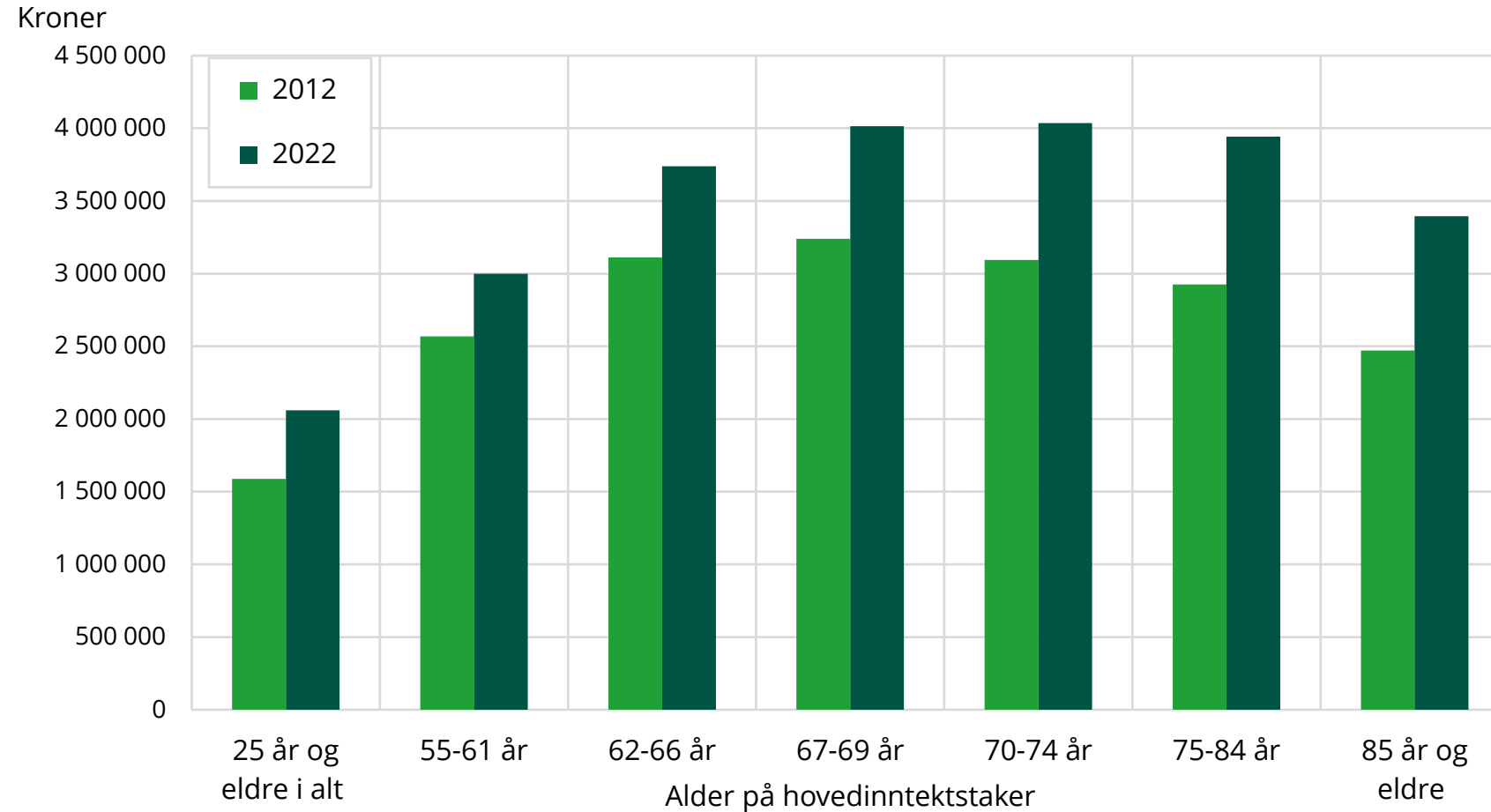
justert for prisvekst. 2023-kroner.

2023-kroner

Formue

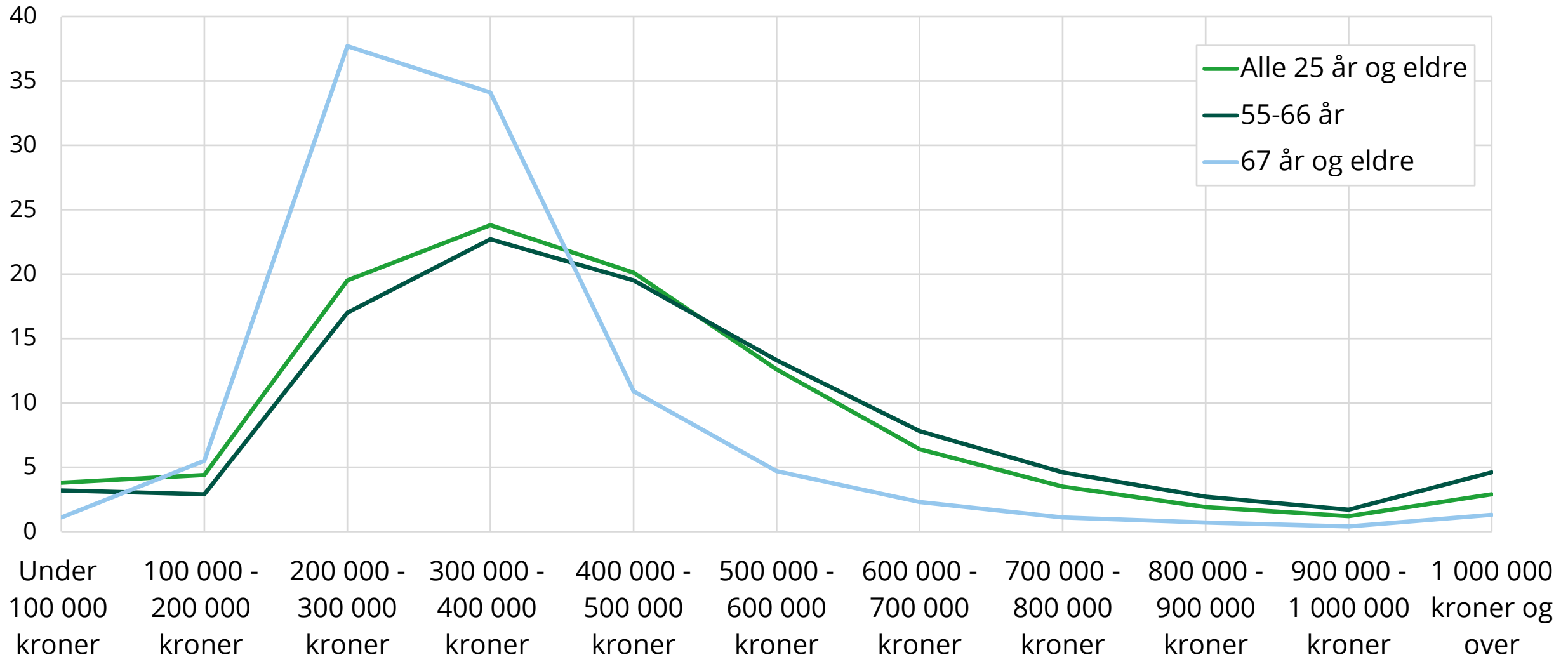
Median beregnet nettoformue blant husholdninger, etter hovedinntektstakers alder. 2012 og 2022.
Faste 2022-kroner

Inntektsfordeling

Andel personer etter nivå på personlig inntekt etter skatt. 2022.

Prosent

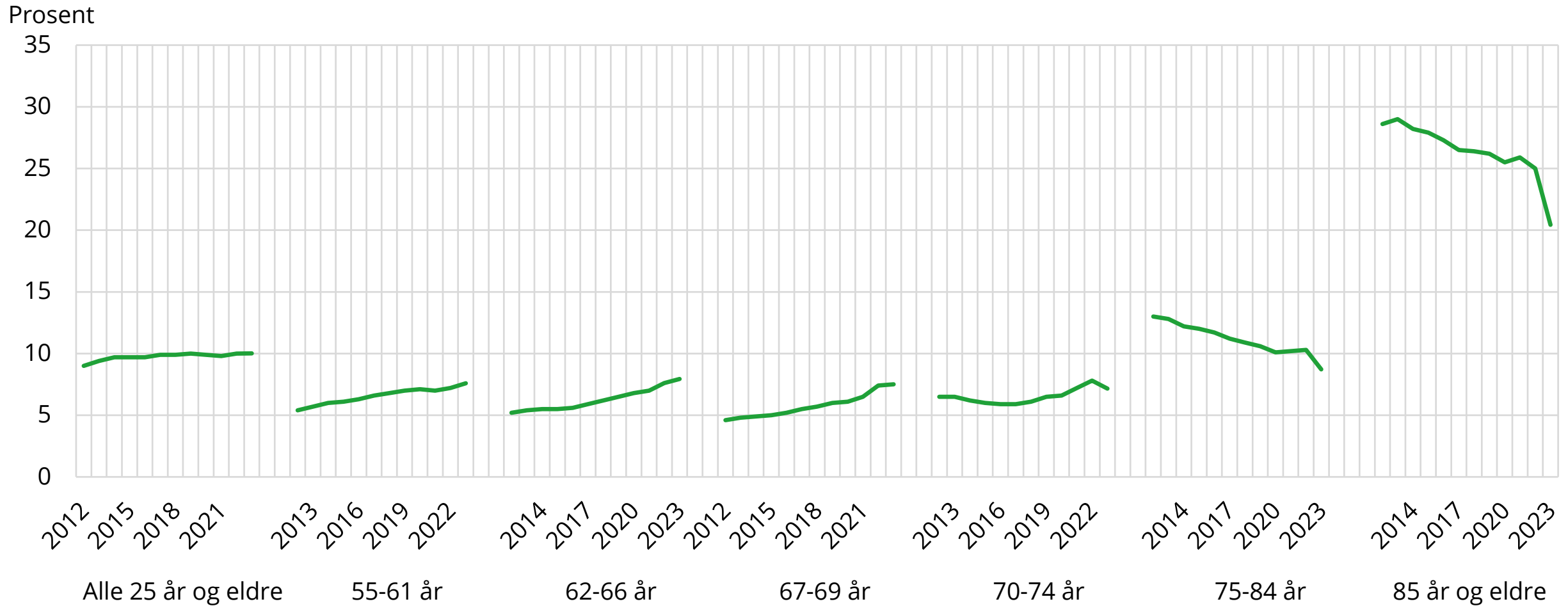
Nærmere om inntektsfordelingen i seniorbefolkningen

- Flere kvinner på bunnen og midten, flere menn på topp.
- Økende inntektsulikhet blant yngre seniorer, særlig blant menn.
- Tendenser til mindre inntektsforskjeller mellom menn og kvinner blant dem 67 år og eldre.
- Mange med lav personlig inntekt dras opp av en partner med høyere inntekt.

Andel med lavinntekt

EU-skala 60 prosent. 2012-2023.

Seniorer i Norge: Utdanning

INGEBORG KOOL

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Agenda

Utdanningsnivå over tid.

Utdanningsnivå i 2023.

Deltakelse i formell utdanning.

Deltakelse i ikke-formell opplæring og uformell læring.

Hindringer til deltakelse.

Oppsummering.

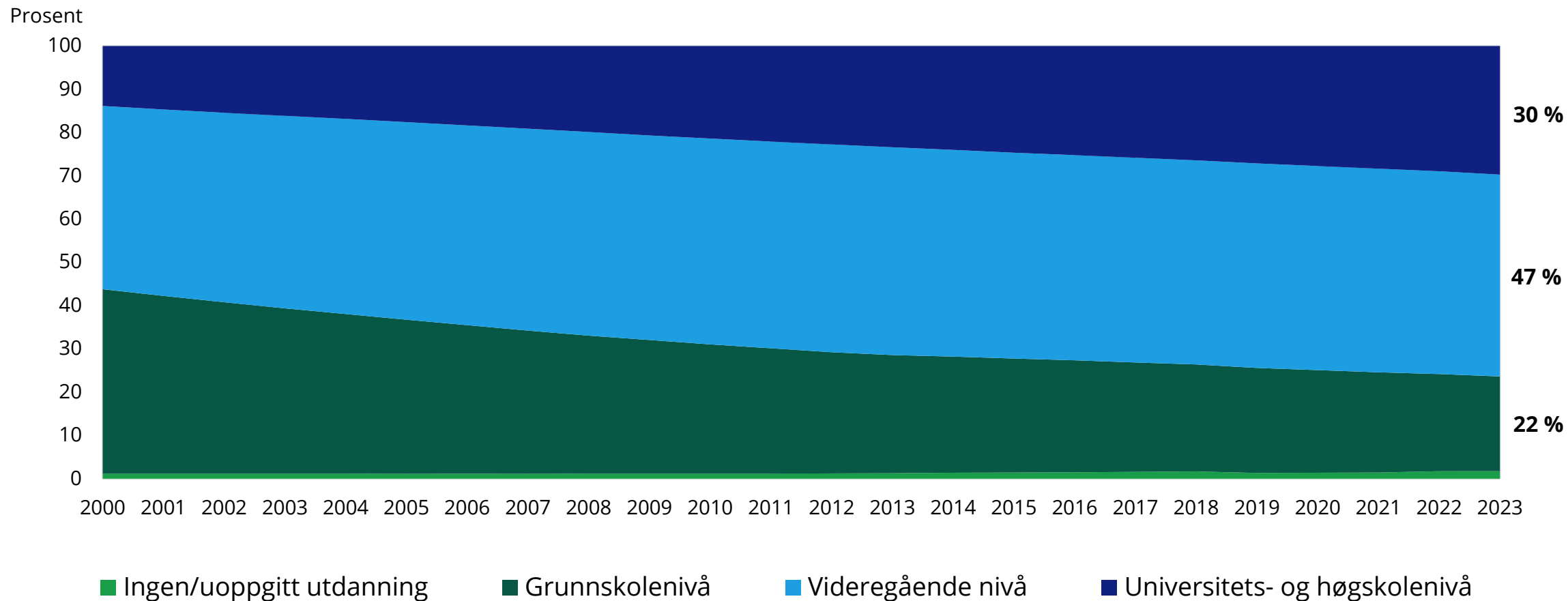
Formell utdanning

- **Formell utdanning:** Omfatter offentlig godkjente utdanninger som leder til formell kompetanse.
- Data hentes fra SSBs register om befolkningens høyeste registrerte utdanningsnivå, samt igangværende kursforløp.

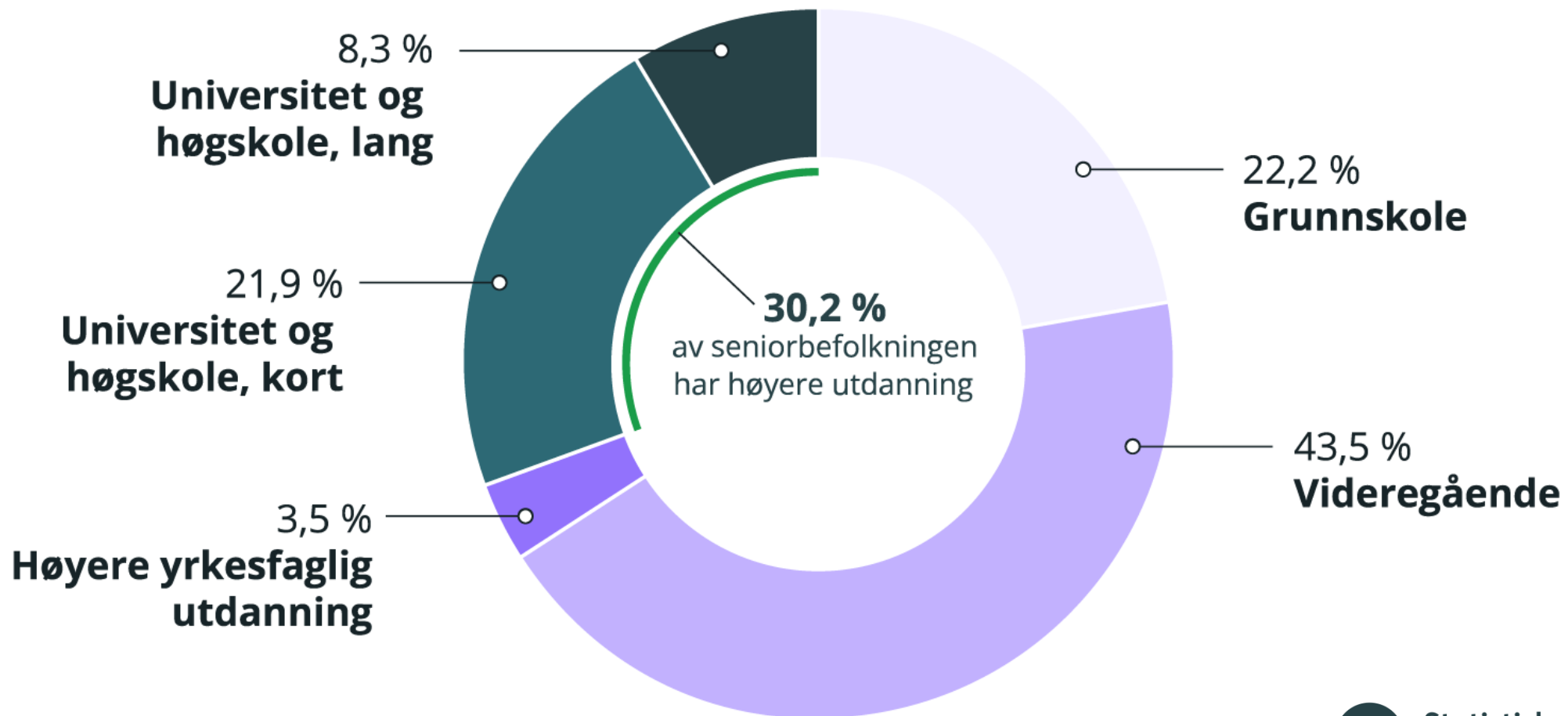
Høyeste fullførte utdanning

55 år og eldre. 2000-2023. Prosent

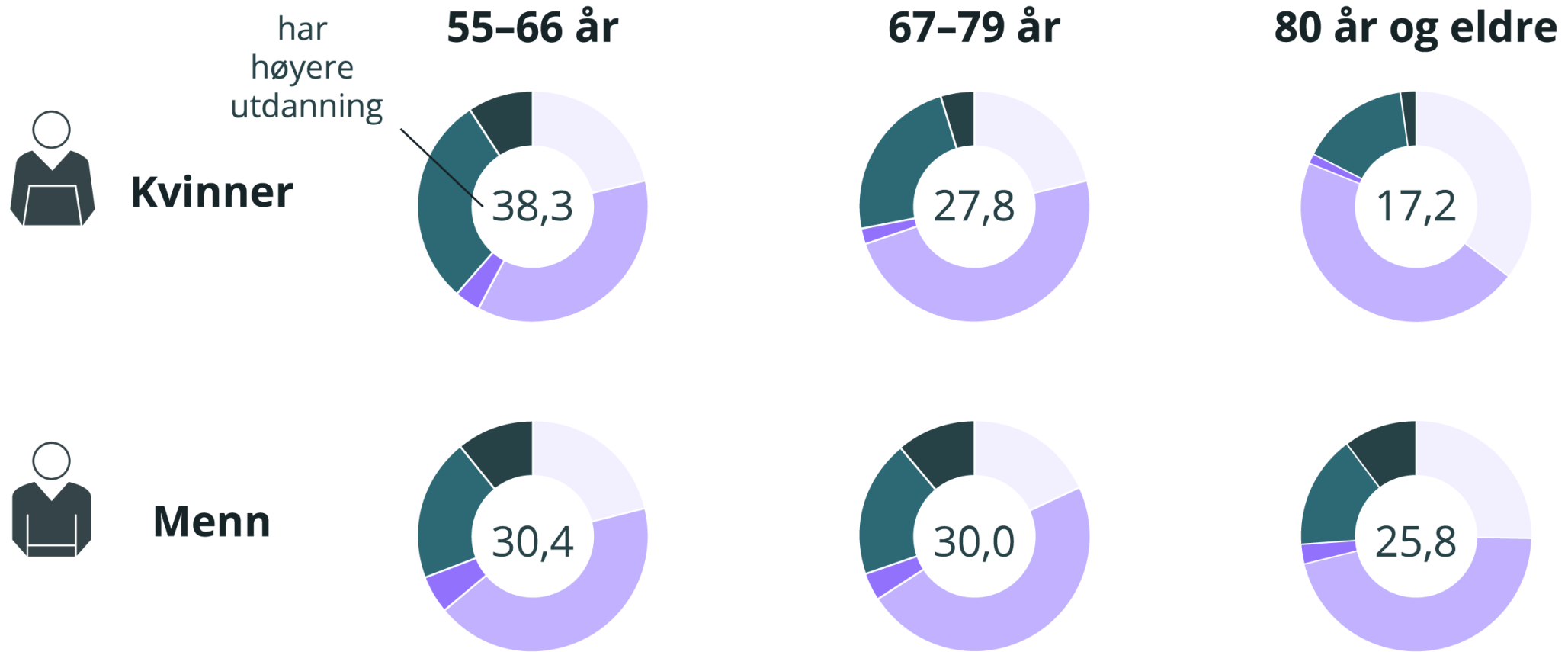
Seniorbefolkningens utdanningsnivå

55 år og eldre. 2023. Prosent

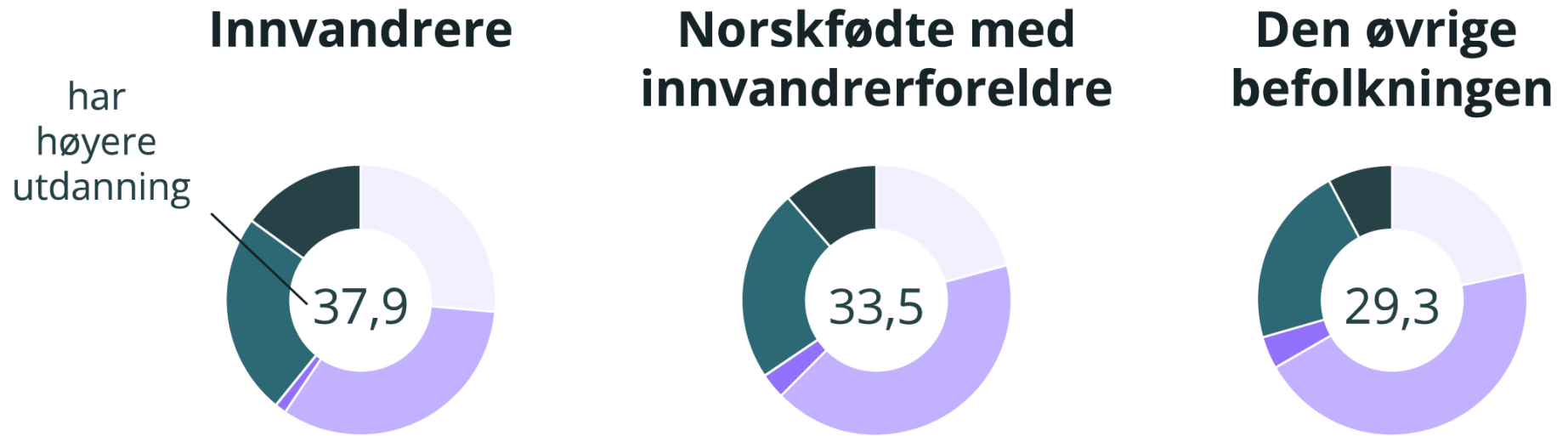
Utdanningsnivå etter alder og kjønn

2023. Prosent

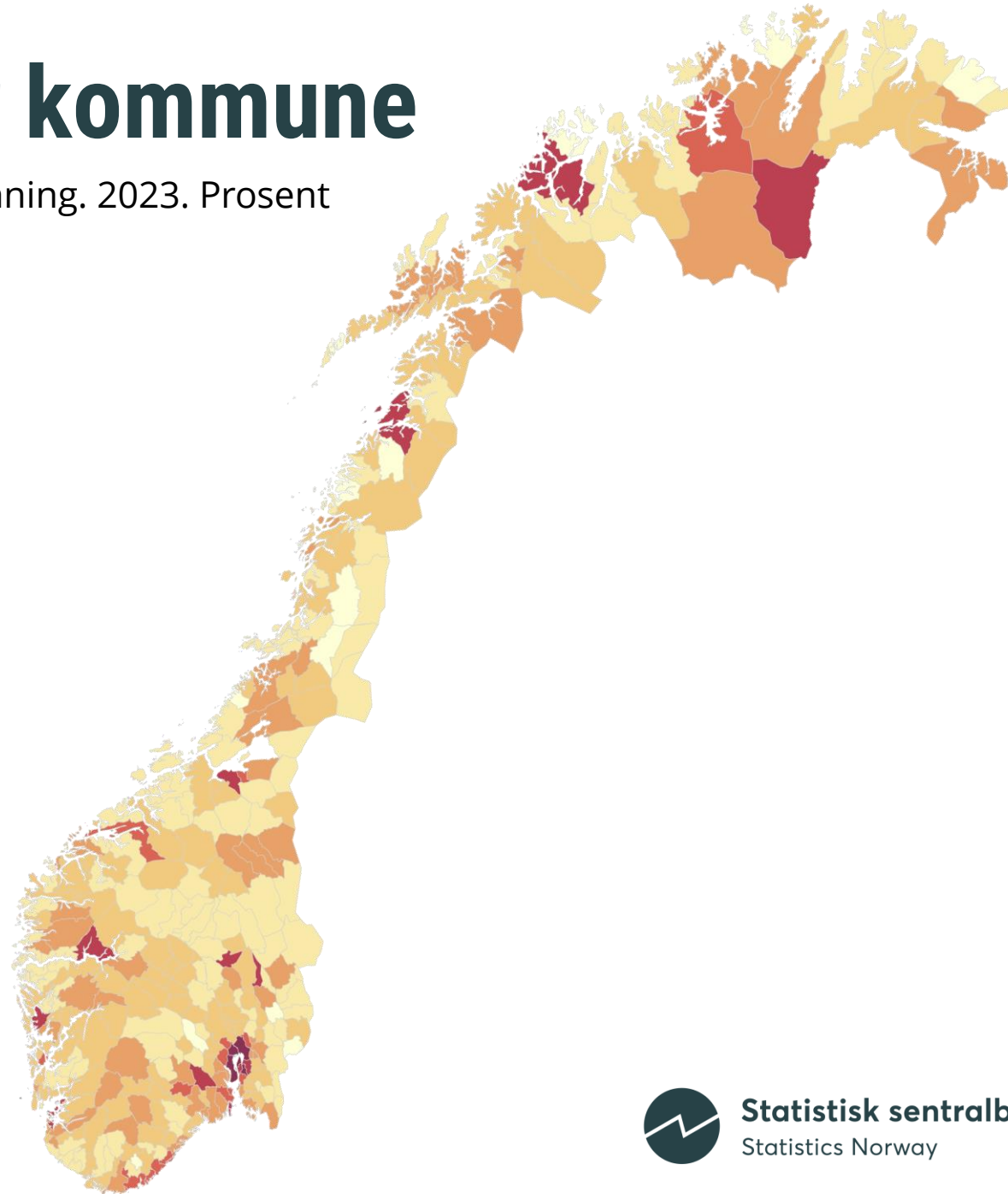
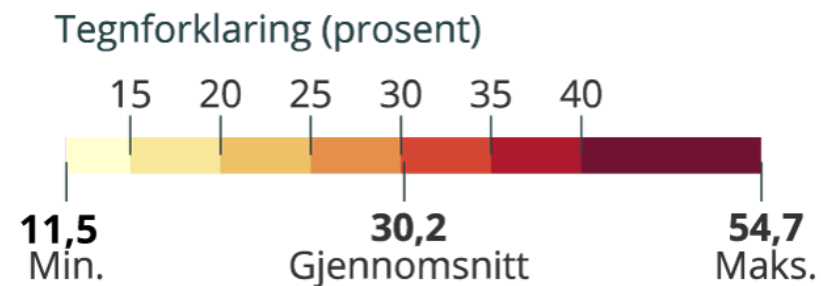
Utdanningsnivå etter innvandringskategori

55 år og eldre. 2023. Prosent

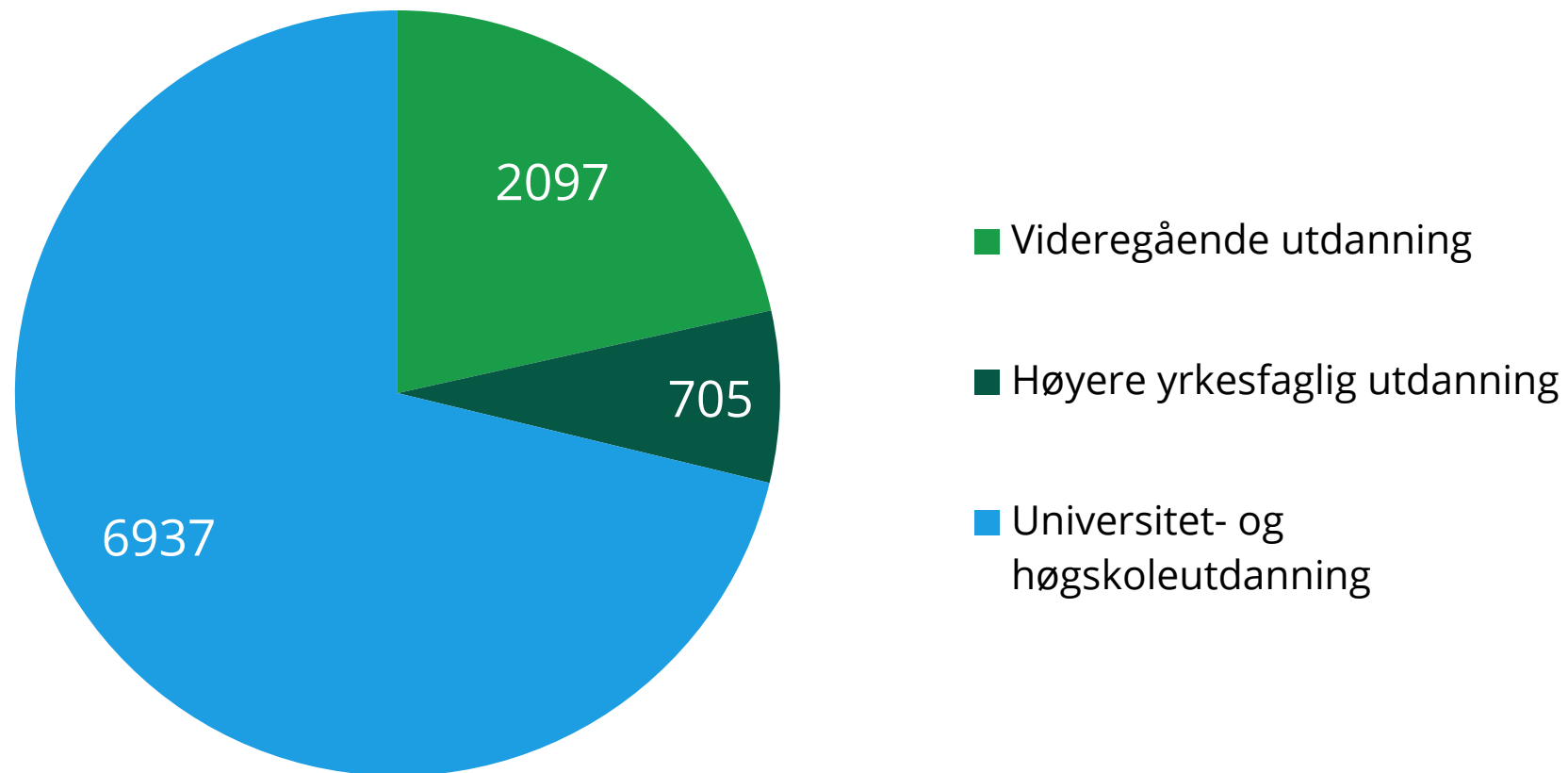
Utdanningsnivå etter kommune

Andel seniorer (55 år og eldre) med høyere utdanning. 2023. Prosent

Deltakelse i formell utdanning

55 år og eldre. Etter utdanningsnivå. Skole-/studieåret 2022/2023. Antall

Kilder: Videregående opplæring annen videregående utdanning, Statistisk sentralbyrå
Høyere yrkesfaglig utdanning, Statistisk sentralbyrå
Studenter i universitets- og høyskoleutdanning, Statistisk sentralbyrå

Ikke-formell opplæring og uformell læring

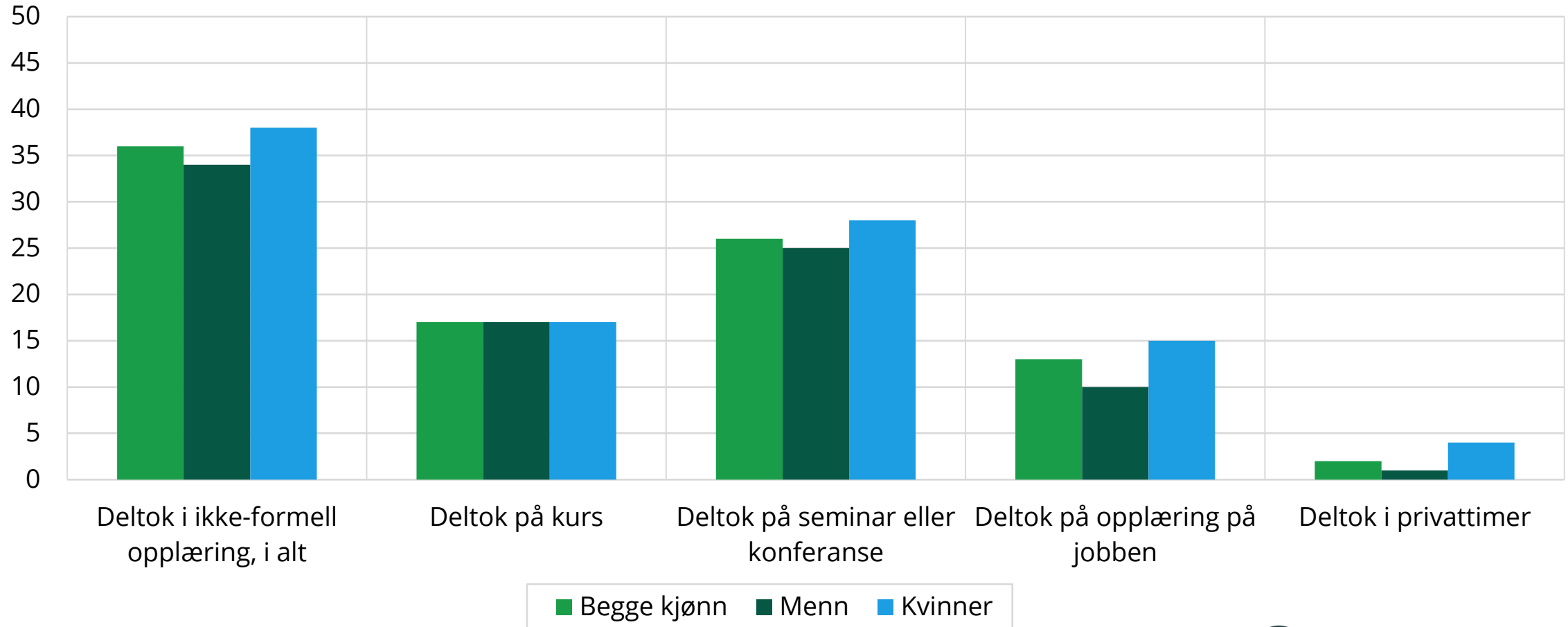
- **Ikke-formell opplæring:** omfatter kurs, seminarer og konferanser der opplæring er hovedformålet med deltakelsen.
- **Uformell læring:** brukes om den kunnskapen man tilegner seg på egen hånd, utenom organiserte utdannings- og opplæringsopplegg. Læringen må være planlagt, med et bevisst mål om læringsutbytte.
- Data ble hentet fra Adult Education Survey (2022) om voksnes læring.

Deltakelse i ikke-formell opplæring

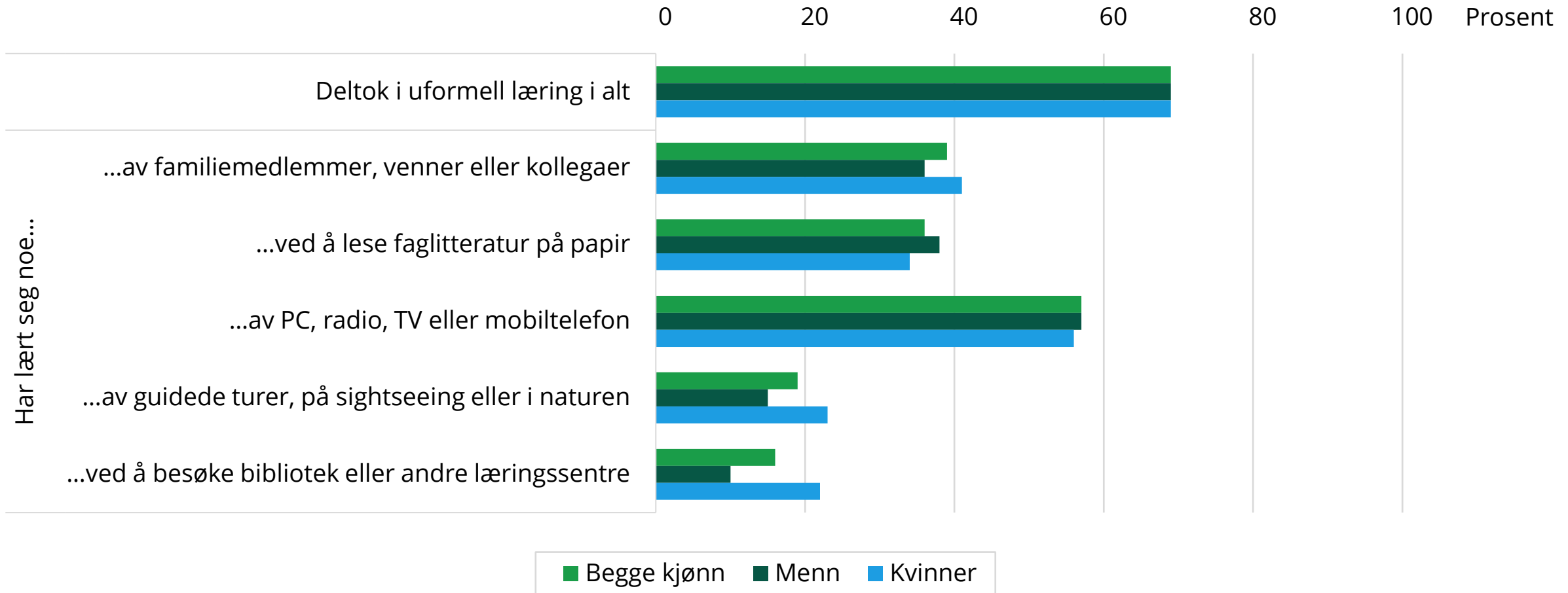
Menn og kvinner 55-69 år som deltok i ikke-formell opplæring siste 12 måneder, etter type opplæring. 2022. Prosent

Prosent

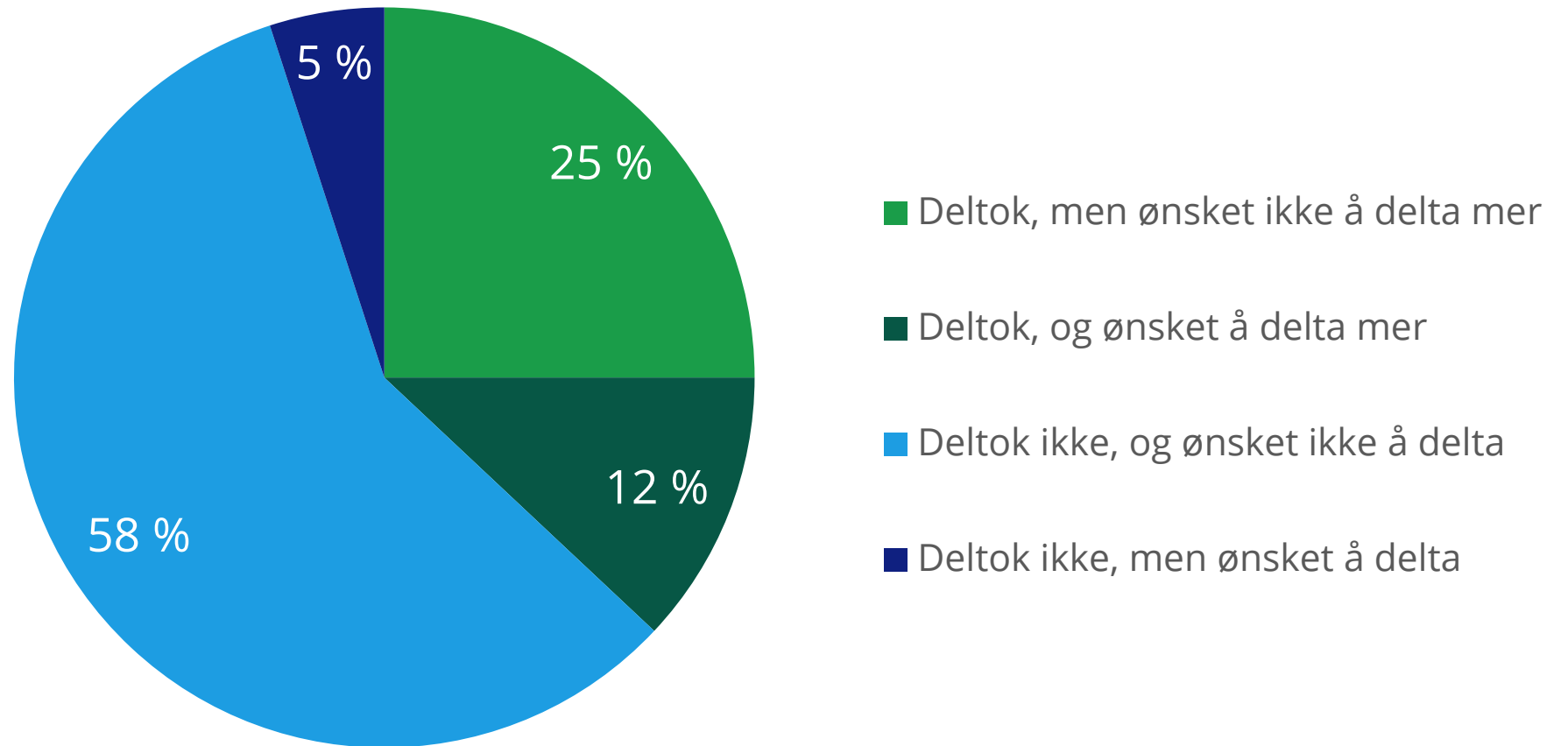
Deltakelse i uformell læring

Menn og kvinner 55-69 år som deltok i uformell læring siste 12 måneder, etter læremåte. 2022. Prosent

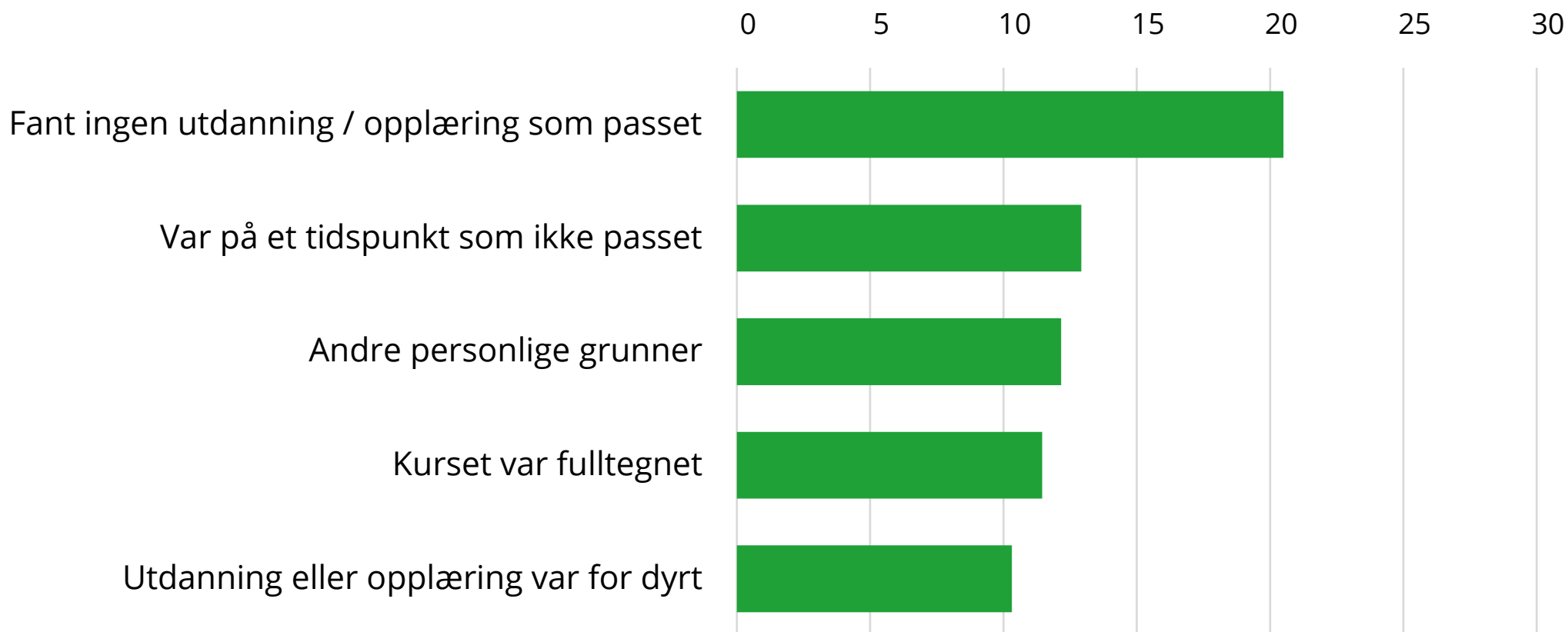
Motivasjon til deltakelse i ikke-formell opplæring og formell utdanning

55-69 år. 2022. Prosent

Viktigste grunner til å ikke delta i (mer) formell utdanning eller ikke-formell opplæring

55-69 år. 2022. Prosent

Oppsummering

- Utdanningsnivået i seniorbefolkningen har økt.
- Det var lav deltakelse i formell utdanning i 2022/2023 og de fleste deltok i høyere utdanning.
- Det var mange som deltok i ikke-formell opplæring og som lærte uformelt.
- Den viktigste grunnen til at man ikke ville delta var at man ikke trengte noe opplæring eller utdanning.

Seniorer i Norge: Tidsbruk

ELISABETH RØNNING

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Agenda

Tidsbruksundersøkelsen som datakilde

Hva bruker seniorer tiden sin på?

Kjønnsforskjeller i tidsbruk

Tid til husholdsarbeid

Tid til fritid

Trender over tid i seniorers tidsbruk

Tidsbruksundersøkelsen

- Gjennomført i 50 år (1970-2022)
- Fører «dagbok» – *Hva gjør du?* Hvert 10. minutt
 - Før papirhefte – nå datainnsamling i app
- Gjorde du noe samtidig?
- Hvem var du sammen med – og hvor var du?
- Fordeles på aktivitetskoder
 - *inntektsgivende arbeid, husholdsarbeid, utdanning, personlige behov, fritid*

09:40

1 Registrer hva du gjorde lørdag
Legg til alt du gjør fra klokka 04:00 med knappen nederst på siden. Registrer fram til 04:00 natt til søndag

04:00 - 07:00	Sov	×
	Endre	
07:00 - 07:20	Stelte meg	×
	Endre	
07:20 - 07:40	Spiste frokost	×
	Endre	

2 Hvordan var lørdag?
Når døgnet er helt fylt skal du svare på fem spørsmål om hvordan dagen din var.

Hjelp til utfylling

Eksempel på utfylling

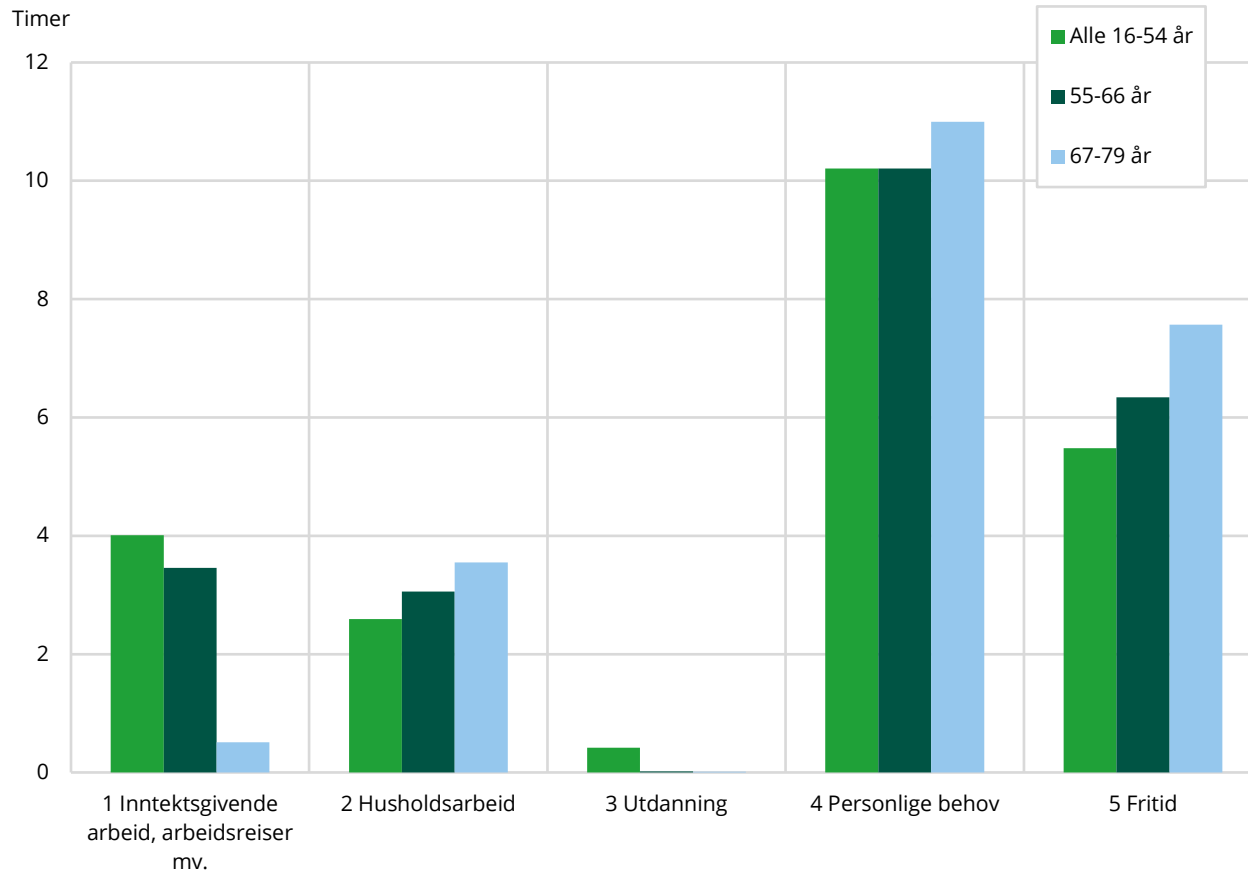
+ Legg til en ny aktivitet lørdag

+ Legg til en ny aktivitet lørdag

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Hva bruker seniorer tiden sin på i 2022?

Tid brukt til ulike aktiviteter en gjennomsnittsdag, etter aldersgruppe. 2022. Timer og minutter

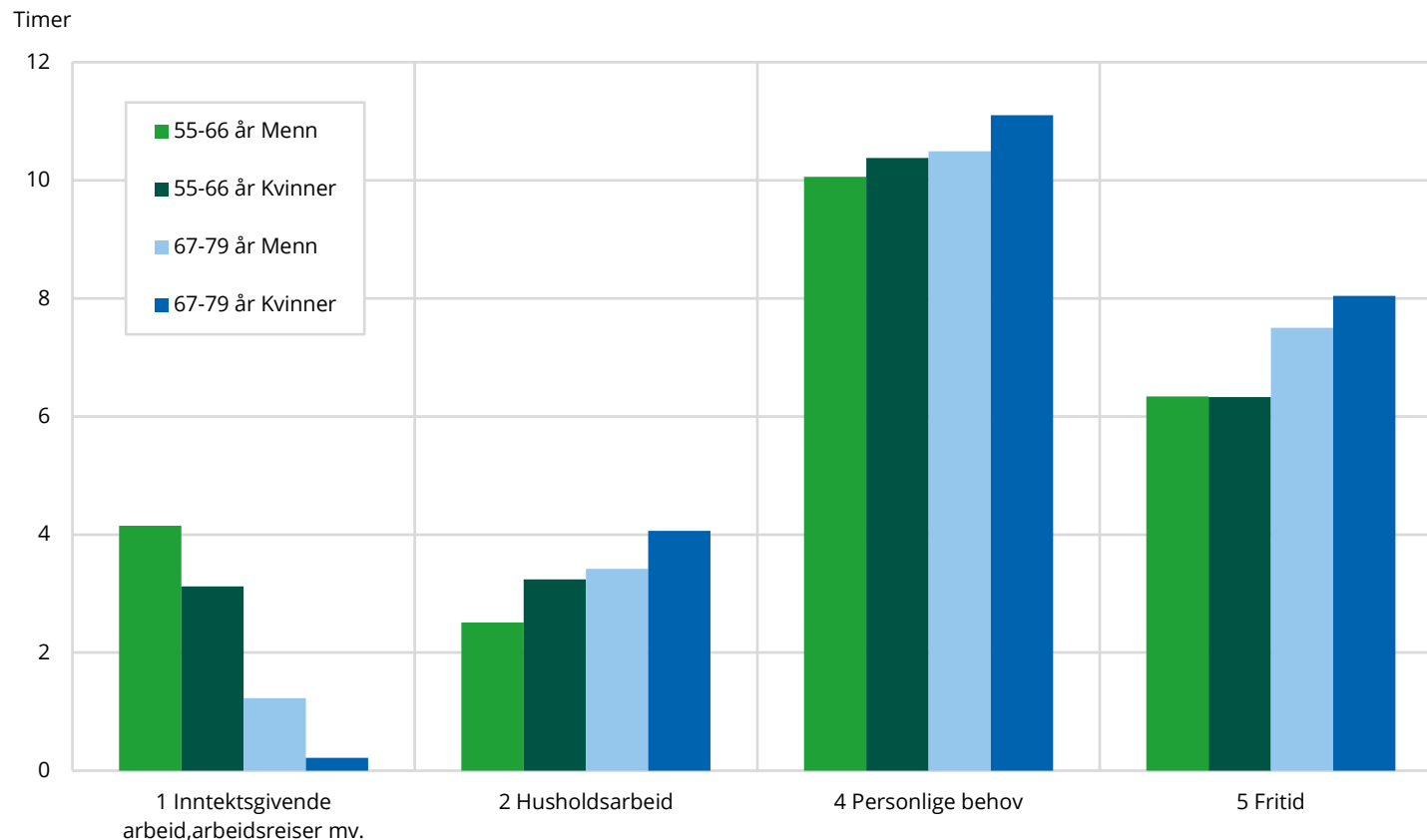

- Tid til inntektsgivende arbeid går mye ned fra 67 år
- Tid til husholdsarbeid og fritid øker
- Store forskjeller blant yngre og eldre seniorer

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen, Statistisk sentralbyrå

Kjønnforskjeller i tidsbruk

Tid brukt til ulike aktiviteter en gjennomsnittsdag, etter kjønn og aldersgruppe. 2022. Timer og minutter

- Menn mer tid til inntektsgivende arbeid
- Kvinner mer tid til husholdsarbeid

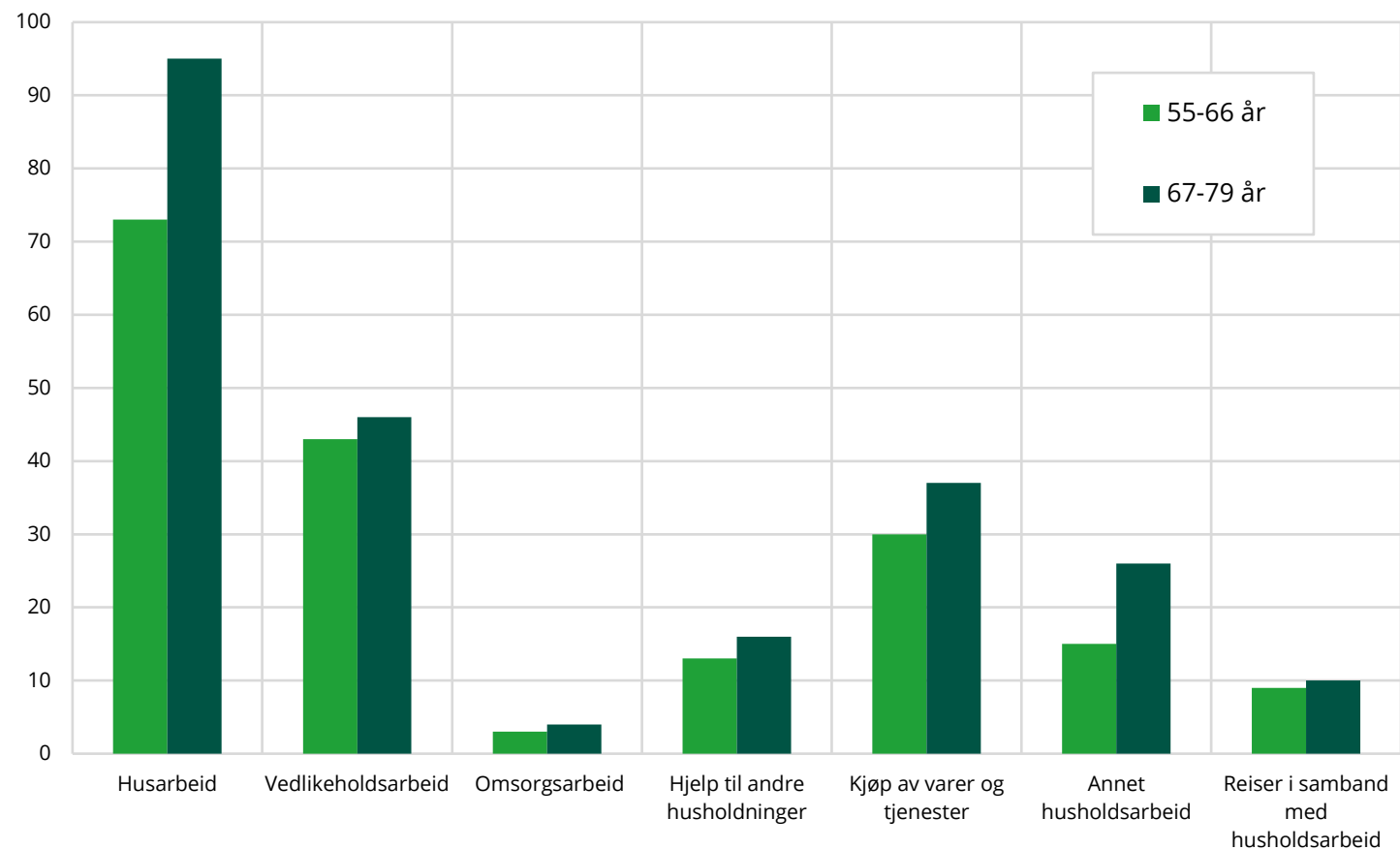
Kilde: Tidsbruksundersøkelsen, Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Hva slags husholdsarbeid?

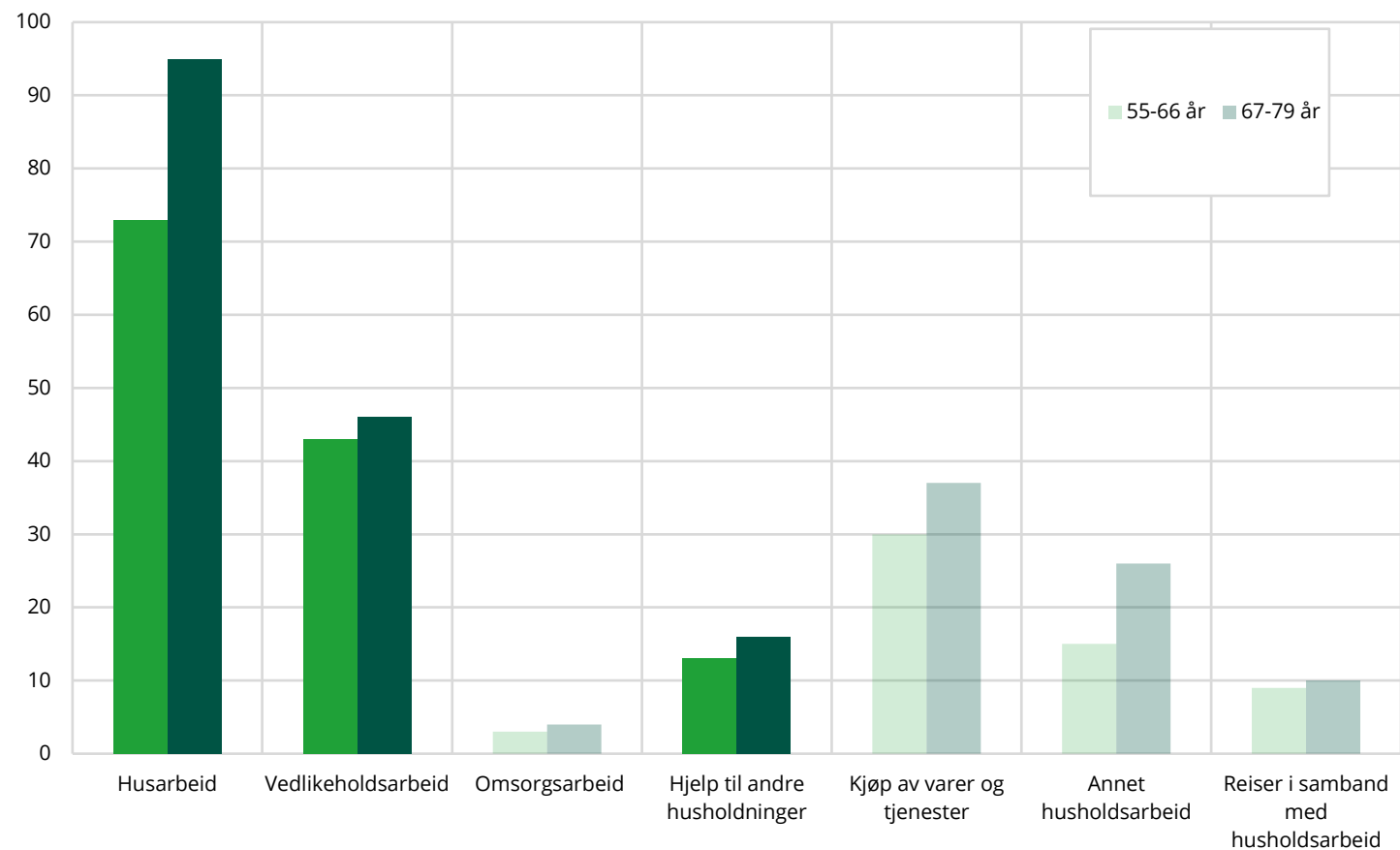
Tid brukt til ulike husholdsaktiviteter en gjennomsnittsdag, etter aldersgruppe. 2022. Minutter

- Mest tid til husarbeid og vedlikeholdsarbeid
- Også tid til hjelp til andre husholdninger – seniorer utgjør en ressurs for andre

Hva slags husholdsarbeid?

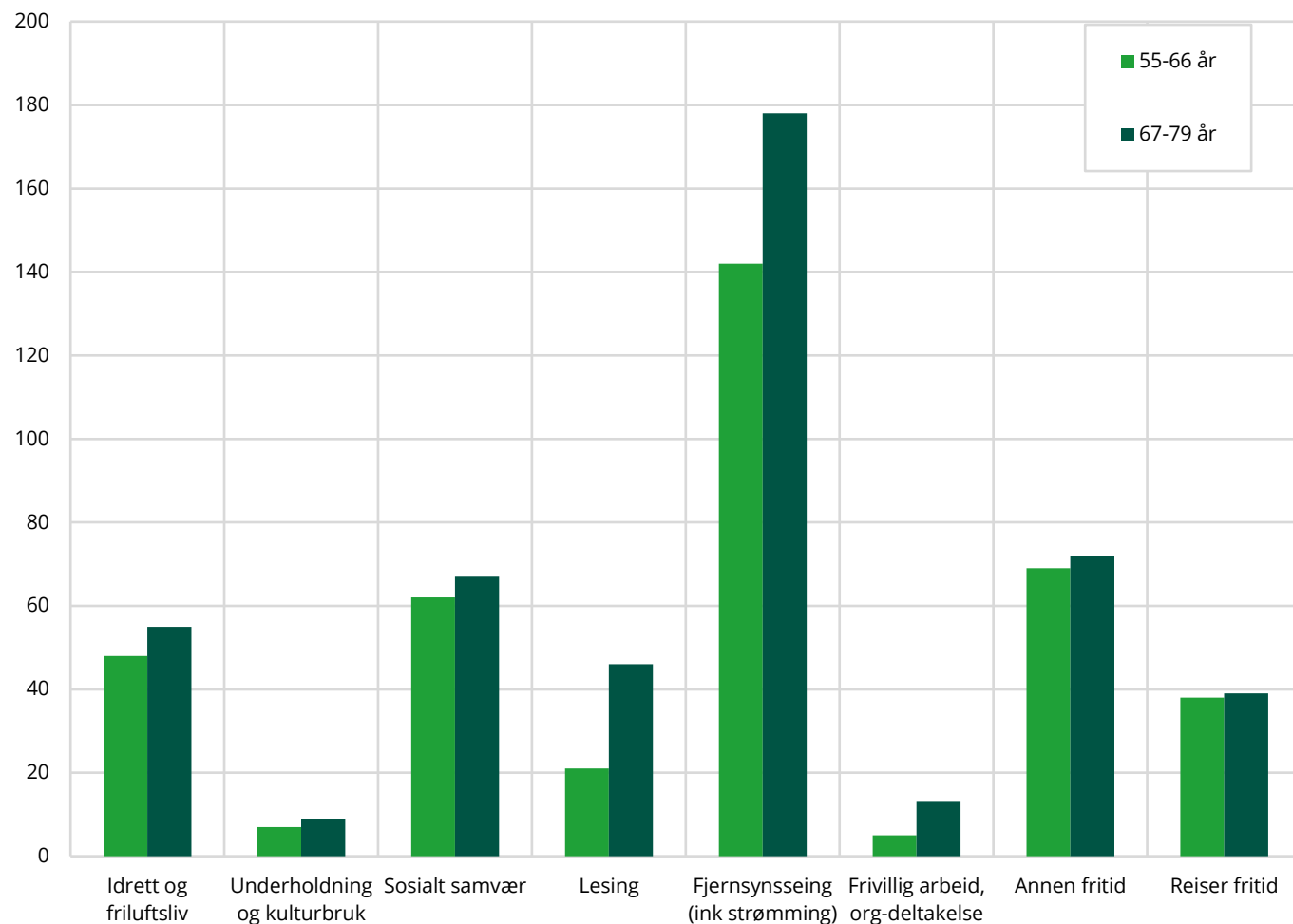
Tid brukt til ulike husholdsaktiviteter en gjennomsnittsdag, etter aldersgruppe. 2022. Minutter

- Mest tid til husarbeid og vedlikeholdsarbeid
- Også tid til hjelp til andre husholdninger – seniorer utgjør en ressurs for andre

Hva bruker seniorer fritiden sin til?

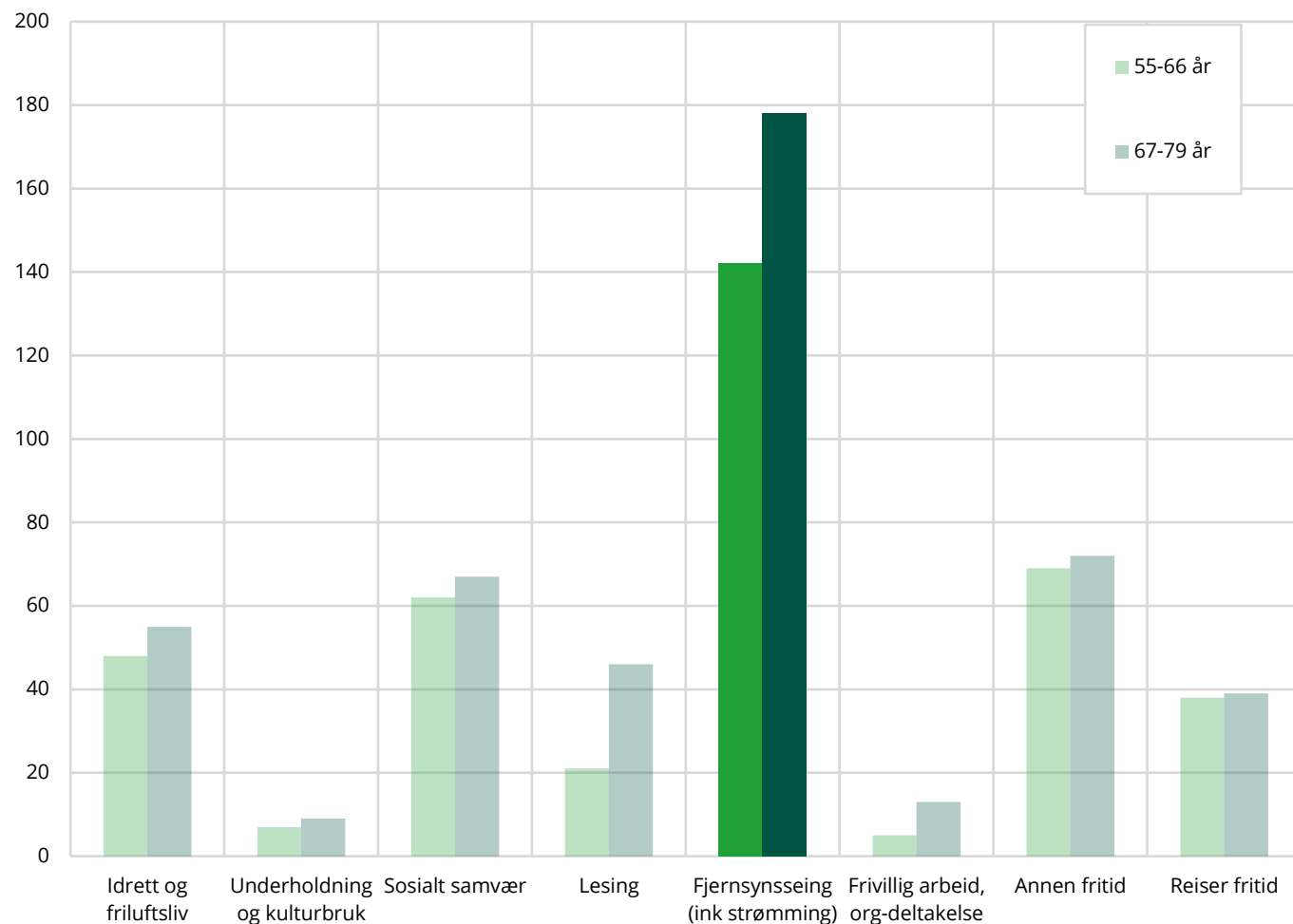
Tid brukt til ulike fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag, etter aldersgruppe. 2022. Minutter

- Mest fritid går med til å se på TV
- Også mye tid til sosialt samvær og idrett og friluftsliv
- Eldre seniorer leser mest

Hva bruker seniorer fritiden sin til?

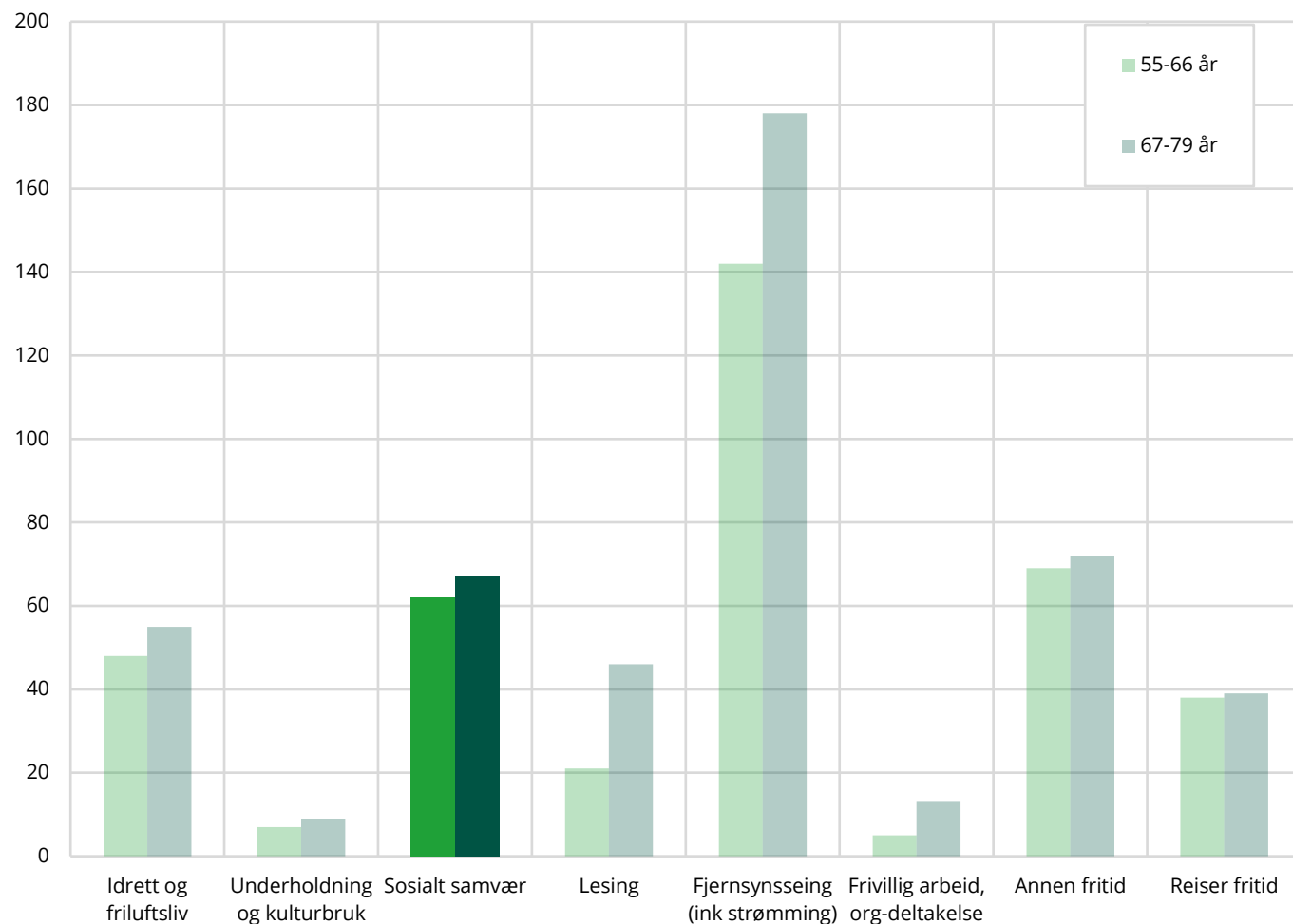
Tid brukt til ulike fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag, etter aldersgruppe. 2022. Minutter

- **Mest fritid går med til å se på TV**
- Også mye tid til sosialt samvær og idrett og friluftsliv
- Eldre seniorer leser mest

Hva bruker seniorer fritiden sin til?

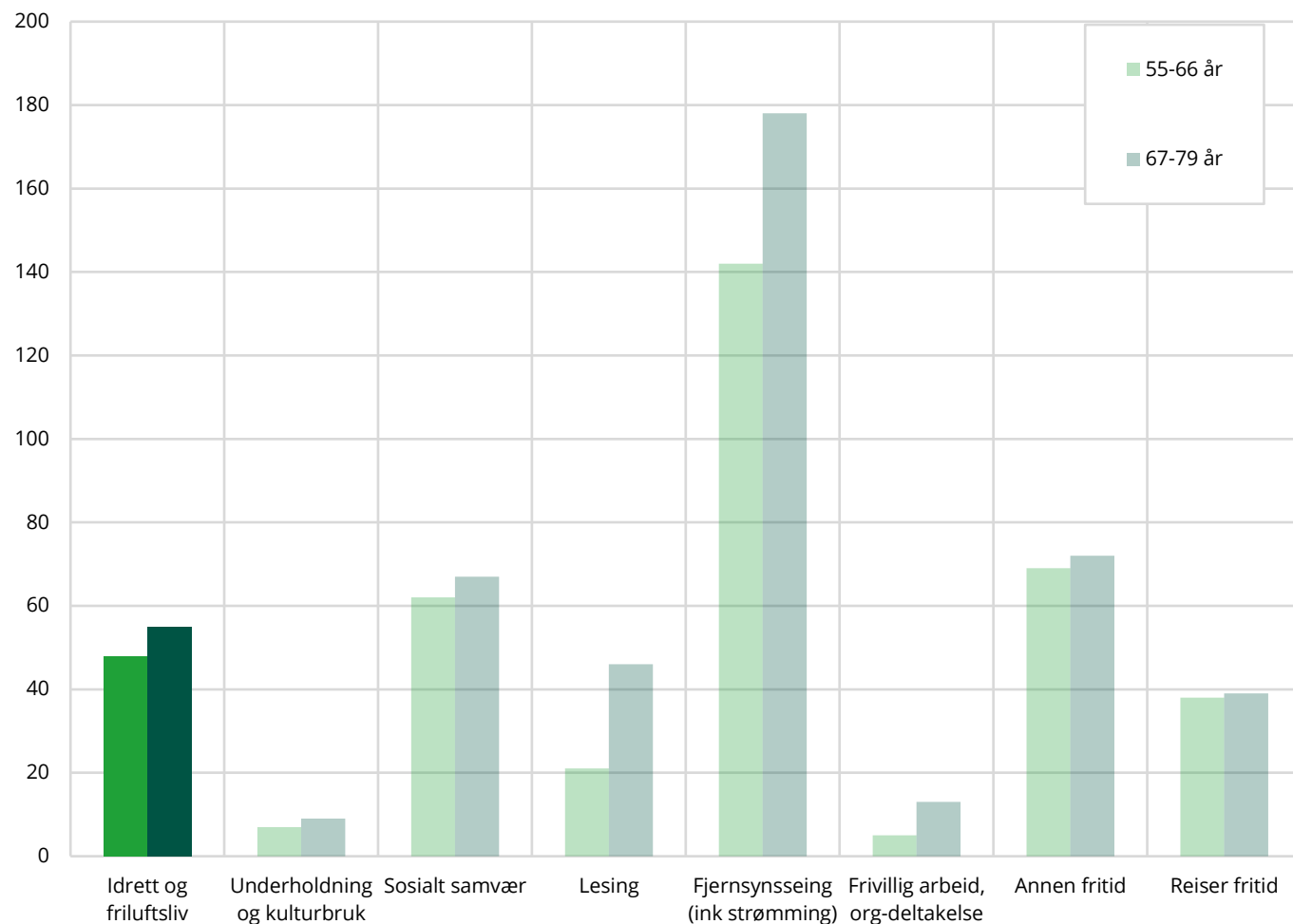
Tid brukt til ulike fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag, etter aldersgruppe. 2022. Minutter

- Mest fritid går med til å se på TV
- **Også mye tid til sosialt samvær og idrett og friluftsliv**
- Eldre seniorer leser mest

Hva bruker seniorer fritiden sin til?

Tid brukt til ulike fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag, etter aldersgruppe. 2022. Minutter

- Mest fritid går med til å se på TV
- **Også mye tid til sosialt samvær og idrett og friluftsliv**
- Eldre seniorer leser mest

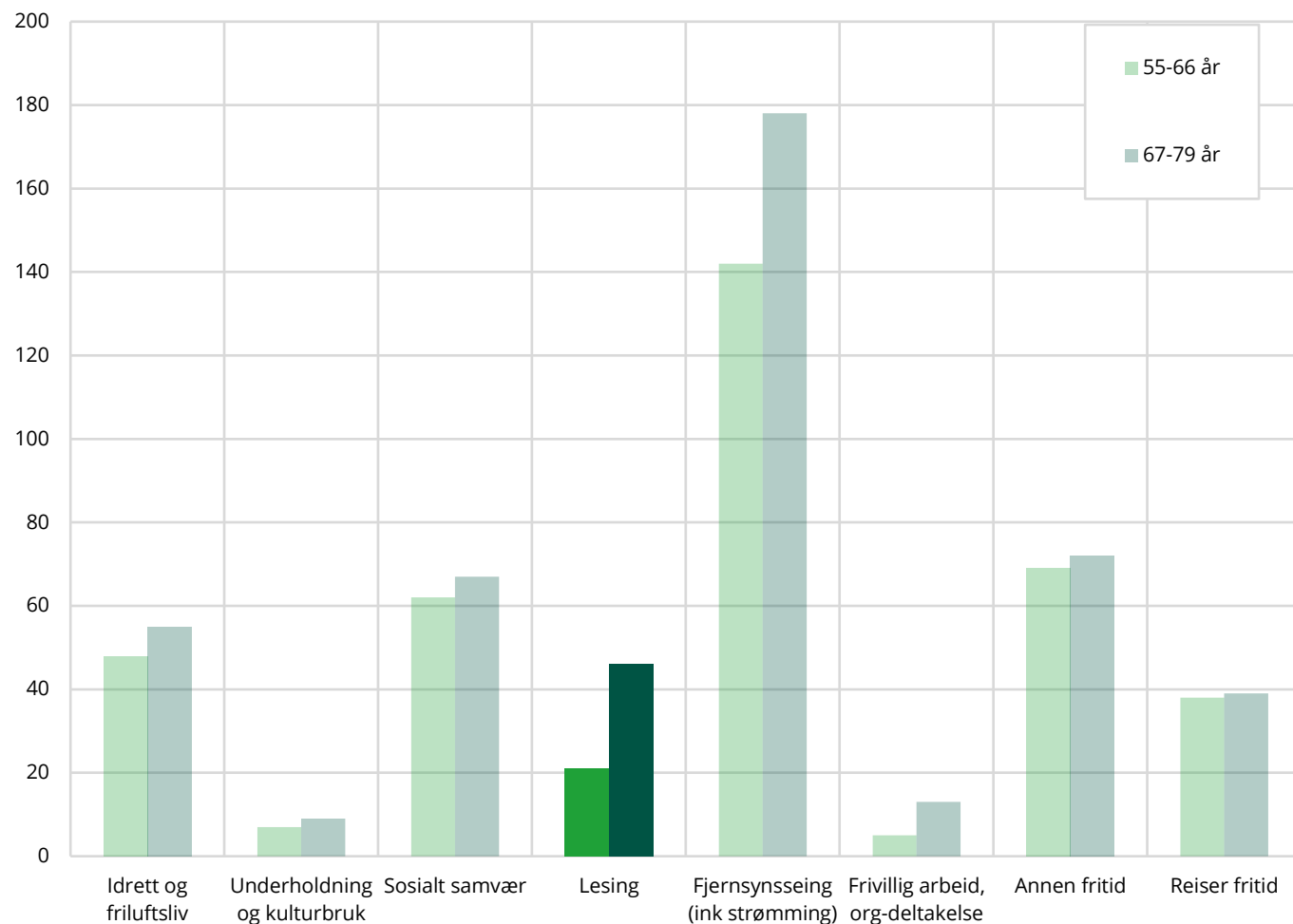
Kilde: Tidsbruksundersøkelsen, Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

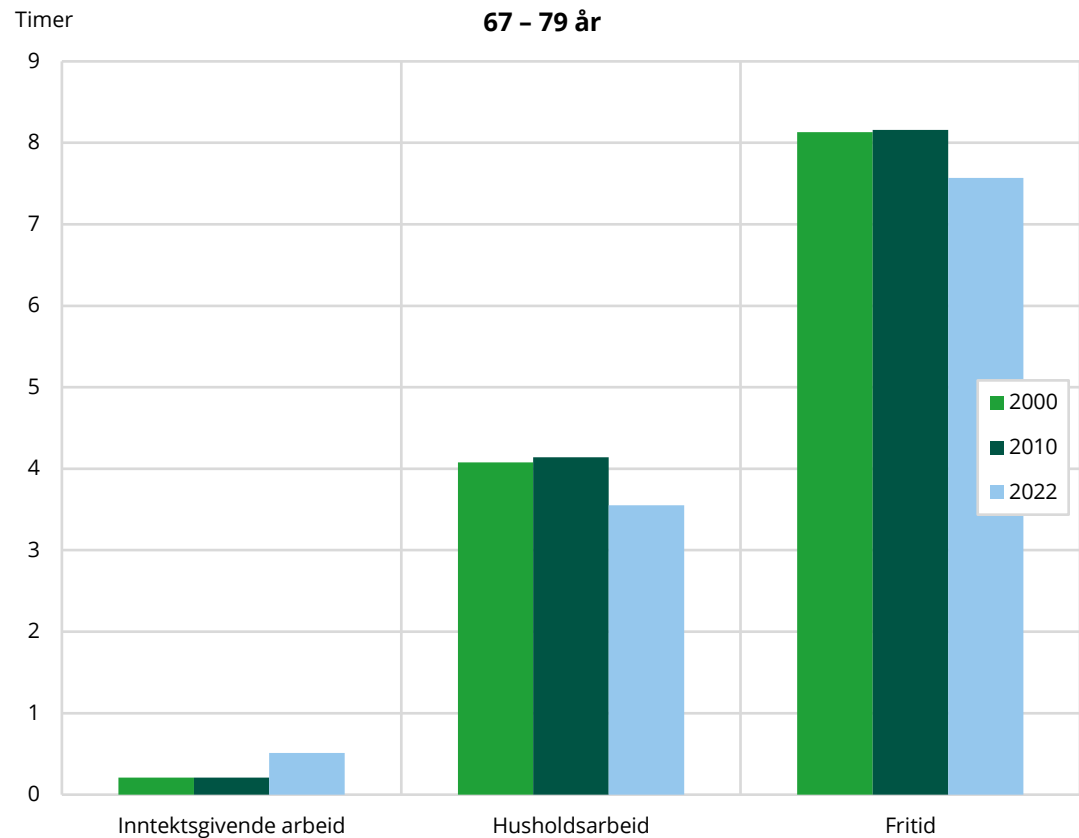
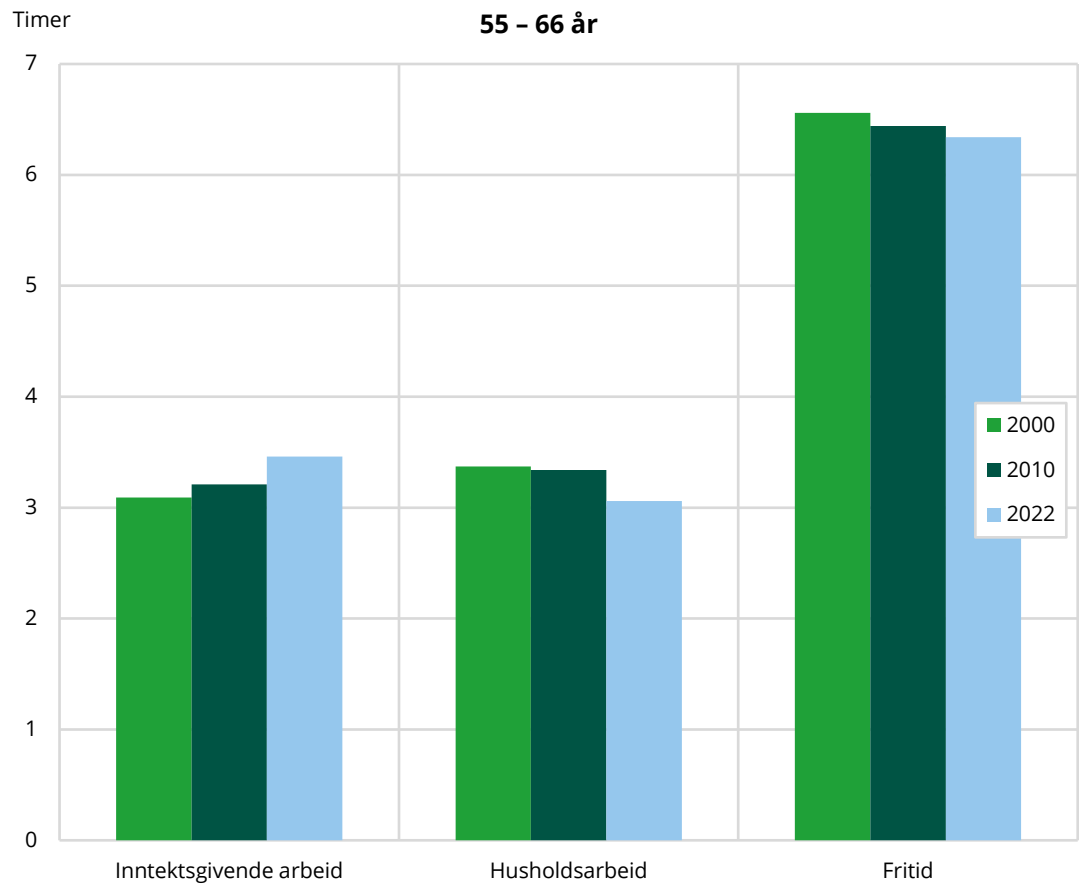
Hva bruker seniorer fritiden sin til?

Tid brukt til ulike fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag, etter aldersgruppe. 2022. Minutter

- Mest fritid til går med til å se på TV
- Også mye tid til sosialt samvær og idrett og friluftsliv
- **Eldre seniorer leser mest**

Endringer i seniorers tidsbruk 2000 - 2022

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen, Statistisk sentralbyrå

Oppsummert

- Yngre og eldre seniorer har ulik tidsbruk – og hovedforskjellen er forskjell i tid til inntektsgivende arbeid
- Menn bruker mer tid på inntektsgivende arbeid og kvinner mer tid på husholdsarbeid
- Trender over tid: seniorer bruker mindre tid på husholdsarbeid enn før
- Seniorer bruker mer tid på inntektsgivende arbeid enn før
- Fritiden er redusert, men seniorers fritid er mer aktiv enn for 20 år siden

Takk!

